

Her akşam: İspanyanın Harici Politikası

Yazan:

Hüseyin Cahit Yalçın

İspanyol gazetelerinin son neşriyatı İspanyanın harici politikasında bir değişiklik vukua geleceği zannını veriyor. Bu değişikliğin İngiltere aleyhinde bir siyaset gölgesinde tecelli edeceği gazetelerden bazılarının yazılarından verilen örneklerden anlaşılmaktadır. Bazı gazeteler İngilizleri İspanya'da ordu ile Falanj arasında bir münaferet çıkarmakla itham ediyorlar. Herhalde, bütün bu matbuat kavgası harfi harfine ciddi ve sahil diye telâkki olunmasa da İspanyada mühver ve İngiliz nüfuzları arasındaki mücadelenin şu sırada şiddet peyda etmiş olduğu şüphesizdir.

Almanların takip ettikleri metod, ordularını kullanacakları zaman yardımcı tesirlerin hiçbirini ihmal etmemek ve bütün silahlarını hep bir anda harekete getirmek. Azami muvaffakiyeti aşgari bir müddette kazanmanın bundan başka bir yolu olamaz. Almanlar Balkan seferini tasfiyeden sonra İngilizlere bir darbe hazırlamakla meşgul oldukları şu günlerde anlaşıyor ki eski metodlarına sadık kalarak İspanyayı da kendileri kazanmak istiyorlar.

Son senelerde, İspanyanın mühver devletleri ile arası o kadar iyi ve münasebeti o kadar samimi idi ki İspanyanın mühver devletleri yanında meyki alması herkeste pek tabii ve muhakkak bir iş gibi görünüyordu. Filhakika, bugünkü İspanya Alman ve İtalyan yardımı ve dostluğuna pek esassız şeyler borçludur. General Frankonun kızıl İspanyol hükümetine karşı mücadelesi muhakkak ki Alman ve İtalyan yardımı sayesinde muvaffak olmuştur. Mühver devletleri teşekkülüne hizmet ettikleri yeni İspanya hükümetini de bu kendi taraflarında görmeye için hiçbir fırsatı kaçırmadılar. Hitlerin doğumunun ellinci yıldönümü münasebetiyle Berlinde yapılan senliklerde davetli cenebi milletler arasında en çok alkışlananlar İspanyollarıdır.

Buna rağmen, İspanya bugüne kadar bitarafliktan ayrılmadı. Şiddetli Alman tazyikine mukavemet etmiş olan general Frankonun şimdi meslek değiştirerek İngiltere aleyhinde düşman bir vaziyet almaya kabil midir? İspanyolları bugüne kadar mühver tarafına geçmekten meneden sebeplerden biri şüphesiz ki İspanyollardaki şiddetli vatanperverlik hissidir. İspanyanın başında bulunanlar Almanları sevebilirler; Alman ve İtalyan yardımlarından dolayı minnettarlık besleyebilirler. Fakat bu hatıralar İspanyanın hakiki menfaatlerini onlara unutturamaz. İspanyol sefferi Almanların dostu olabilseler de hizmetkârları olmazlar. Alman yeni nizamı ise Avrupada sair milletler için usaklıktan başka bir vazife bırakmamaktadır. İspanyol vatanperverlerinin bu müthiş tehlikeyi gözen uzak tutmalarına imkân tasavvur edemiyoruz. Bundan başka, İspanyanın coğrafi vaziyeti hükümeti biraz hesaplı harekete mecbur ettiği gibi dahili harbin tahribatı neticesinde memleketin her sahadaki ihtiyaçları da yeni bir mücadeleye tahammül kabiliyetini çok zayıflatmıştır. İşte bütün bu muhtelif amiller düşünülürse İspanyol sefferinin İngiltere aleyhinde harekete geçmeleri ihtimali biraz zayıf görünür.

Hüseyin Cahit YALÇIN

Mehmetcik

Bugün 5 nci sayfada başladı okuyunuz

Hitlerin Muavini Rudolf Hes ingil- terede

Berlinden bildirildiğine göre

**Hesin aklı
müvazene-
sinde
bozukluk var!**

Londra ise bu iddiayı
şüphe ile karşıyor

Londra, 13 (A. A.) — B. B. C.: İngiltere istihbarat nezareti, dün gece geç vakit atideki hususi tebliği nesretmiştir:

Dün İskocya'da karaya inen Alman zabitanın Hitlerin muavini Rodolf Hess olduğu gayrikabili red ve cerh surette tesbit edilmiştir.

Londra, 13 (A. A.) — B. B. C.: Rodolf Hess'in İngiltereye inmesi haberini salâhiyetkar mahafil büyük bir alâka ile karşılamıştır. Hess'in aklı müvazenesine sahip olmadığı hakkında Nasyo (Devamı 4 üncüde)

Havay adalarında Büyük manevralar başladı

Honolulu, 13 (A. A.) — Kırk binden fazla askerin iştirakile dün sabah Havay adalarında büyük kara manevralarına başlanmıştır. Adanın müdafaasını temin maksadıyla kıtalar ve topçu kuvvetleri adada bir taraftan diğer tarafa harekâtta bulunmakta ve tayyare filoları stratejik noktalar üzerinde uçmaktadır. Havay adalarında şimdiye kadar yapılan manevraların en mühimmini teşkil eden bu manevralar esnasında, Avrupada ve Asyadaki harekâttan alman bütün dersler tatbik olunmaktadır.

Habeşistanda Hind kıtaları Amba - Alağı- ye doğru ilerliyor

İtalyanların sığındıkları
bu kaleyi kuvvetle
müdafaâ edecekleri
sandıyor
(Yazısı 4 üncüde)

Habeşistandaki harekâta iştirak eden Hind askerleri bir dinlenme esnasında arkadaşlarının boks müsabakasını seyrediyorlar

Amerikadan Yakın şarka külliyyetli miktarda tayyare geldi

Nevyork, 13 (A. A.) — United Press'in Kudüs muhabirinin bildirdiğine göre, büyük miktarda Amerikan bombardman ve avcı tayyareleri yakın şarka gelmiştir.

Fransız - Alman münasebatı

Berlinde söz söylenmekte
ihtiyatlı davranılıyor

Berlin, 13 (A. A.) — Yarı resmî bir menbadan bildiriliyor:

Alman hariciye nezareti, Alman - Fransız münasebetlerinin bugün kü vaziyeti hakkında yabancı gazeteciler tarafından sorulan sualler karşısında fevkalâde ihtiyatlı davranmıştır. Yalnız, Vişi ile müzakerelerin henüz bitmemiş olduğu müşahade edilmiştir.

Salâhiyetkar mahfiller, amiral Darlan ile çok tanınmış bir Alman şahsiyeti arasında sözde bir mülâkat hakkında sorulan suallere cevap vermemiştir.

Amiral Darlan

Hitler Amiral Darlanla görüştü

Berlin, 13 (A. A.) — Hitler, Fransız kabinesi başvekil muavini amiral Darlanı kabul etmiştir. Bu mülâkatta Alman hariciye nazırı Fon Ribbentrop hazır bulunmuştur.

Anadoluya son katile

Deniz ve kara yollarıyla
nakliyat yakında
bitiyor

Perşembe günü saat 13 te kalkacak Kadeş vapuru İzmir, 16 mayıs cuması günü kalkacak Ankara vapuru da Ordu vilâyetinden ilerisi olan son mecani yolcu kafilelerini götürecektir. Tren yolu ile nakliyat ise mayısta bitecektir. Bilet aldığı halde herhangi bir sebepten dolayı gününde vapura yetişemiyen meccanî yolcular, yukarıda bahsi geçen günlerde, mahalli müretteplerine gidebileceklerdir. Meccanî bilet alan yolcuların, 18 mayıstan sonra nakliyatın durdurulacağını nazari dikkate alarak ona göre hareket etmeleri kendi menfaatleri ictizasıdır.

Maslak yolunda feci bir otomobil kazası

Hususî bir otomobili uydurma bir plâka takarak
garajdan çıkar an üç genç

Büyükdereye giderken otomobili
ağaca tosladılar

Otomobil parçalandı, birinin kolu kırıldı,
ikisi de başından yaralandı

Dün gece, Hacıosman bayırında feci bir otomobil kazası olmuş, kaza neticesinde otomobil parçalanmış, için, dekiler de yaralanmıştır. Beyoğlunda boya mütehasısı Ahmet Baymana ait hususi otomobili,

Avni Günebakan ile Turhan, Celal adındaki gençler garajdan çıkarak arabaya 47424 sayılı beyaz bir plâka takmışlar ve gezmeğe çıkmışlardır. Otomobili, sofor chiyeti bulunmayan (Devamı 4 üncüde)

ÇERÇEVE

İncil'e göre

Necip Fazıl Kısakürek

— Ben dünyaya ateş atmaya geldim; eğer şimdiden tutuşmuşsa daha ne isterim? (Lûka)

İncil böyle diyor; fakat İncil'in etrafındakilerden bir zümre, bundan maddi ateşi anladı ve pek güzel tatbik etti.

— Siz gidin ve "Ben kurban değil, merhamet isterim!", kelâmın ne demek olduğunu öğrenin! (Matta)

İncil böyle diyor; fakat İncil'in etrafındakilerden bir zümre, kahramanlığı, kendi nefsi hesabına kurban haklamakta buldu.

— Ve eğer ben kimseden tehditle bir şey alımsa, dört mislini geri veririm. (Lûka)

İncil böyle diyor; fakat İncil'in etrafındakilerden bir zümre, bir mislini bile hak etmediği şeyin dört mislini tehditle almayı marifet saydı.

— Onlar ki söylerler ve yapmazlar... Fakat onlar bütün işlerini insanlara görünmek için yaparlar. Çünkü onlar hamâillerini genişletip esvaplarının etkilerini büyütürler; ve insanlar tarafından "Rabbî" diye çağırılmasını severler (Matta)

İncil böyle diyor; fakat İncil'in etrafındakilerden bir zümre, suçunu aynı suç tarifinden kopya etmiş gibi, göğsünü nişanlara ve hamâillere boğdu; ve hodgamlık ve nefsanîliği heykelleştirdi.

— Zira her kim canını kurtarmak isterse onu kaybedecektir; ve her kim canını benim uğrumda kaybederse onu bulacaktır. (Matte)

İncil böyle diyor; fakat İncil'in etrafındakilerden bir zümre, gözden çıkarılacak şeyin kazanılmış olacağı sürüm kavrayamadı; böylece tatlı canlarını tathîlî yüzünden teker teker kaybettiler.

— Bugün aranızda büyük olan, yarı hizmetçiniz olacaktır. (Lûka)

İncil böyle diyor; ve galiba İncil'e göre bu söz, İncil'in etrafındakilerden bir zümrenin âkabetini ihtar etmekte...

Lord Halifaks diyor ki:

**Bu
mücadelede**

**Hitlerlerle anlaşma
mevzuu bahs
olamaz!**

Nevyork, 13 (A. A.) — B.B.C.

İngiltere büyük elçisi Lord Halifaks, Kanazata bir nutuk söylemiş ve ezümle demiştir ki:

"— Atlantik harbini kazandıktan sonra, Amerikanın yardımı sayesinde havacılığımız da ağır basacaktır. Bu mücadelede bir anlaşma mevzuubahs olamaz. Nazi tahakkümünün İngiltere imparatorluğu üzerinde tesis edildiği ve İngiliz bahri satveti mahvolmuşu takdirde siz Amerikalıların hayat tarzını muhafaza edebileceğinizi tahmin etmek imkânsızdır. Hitler, Avrupanın arta kalan kısmına hâkim olduğu takdirde İngilterenin hayatla kalabileceğini tahmin etmek de aynı derecede güçtür.."

Maarif vekilinin bu sabahki tetkikleri

Maarif vekili Hasan Ali Yücel, bugün öğleden evvel İstanbul maarif müdürlüğüne gelmiş, burada umumî müfettişlerden tetkikleri hakkında izahat almıştır.

Bundan sonra vekil, müzeler erkânı ile birlikte Sultanahmede giderek buradaki tarihi anıtları tetkik etmiştir.

Deniz Kızı

BÜYÜK KORSAN ROMANI

32

Yazan: KADIRCAN KAFLI

"Buranın gökleri de mavi, buranın sahilleri de yeşil ve güneş aynı güneş, ay aynı aydır. Akşamları esen serin rüzgâr, pek çok sabahlar bir ayna kadar düz ve parlak olan deniz hep aynı rüzgâr ve denizdir. Fakat bilsen hepsi de bana ne kadar sönük görünüyor!"

— Bir hizmette bulunabilir miyiz?

Diyordu

Konakta yapılan yağmadan başka bir zarar olmadığı söylenince sevinçler; Artür bir aralık yalnız kalmışa Ömre sokuldu:

— Ofelyadan mektup var!

Dedi ve katlanmış bir kâğıdı ona verdi.

— Neredeymiş?

— Cenovada... Geleli yirmi gün kadar oldu! Düşün hazırlığını düşünce tereeddüt ettim, lâkin bu tereddüt çok sürmedi. Bu sefer de kargasılık çıkacağıma dair haberler doluyordu. Babam şehire inmeyi doğru bulmadı.

— Üç gün evvel hiç bir şey yoktu.

— Biz böyle bir şey bekliyorduk; Venedik elçisini Maronani söylemiş!

— Artür, benim işime yaradı; bazan felâketin de hayırlısı olurmuş!

— Nasıl?

— Bana oynatmak istedikleri evlenme komedisi yarım kaldı! Hattâ bühbütün bozuldu.

— Ortalık düzelince yine yaparlar.

— Hayır... Buna meydan vermiyeceğim; buradan kaçacağım. Kararımı verdim. Bu karar yalnız fikrimizin arasında kalsın. Giderken sana mutlak haber veririm.

— Nereye gideceksin?

— Ofelyaya yakın olsun da neresi olursa olsun; ilk basamak Cezayirdir.

— Babanın yanına öyle mi?

— Evet ama, ona güvenmiyorum; o benim burada kalmamı istiyor, divanda kâtip olmamı istiyor!

— Cezayir, Cenovaya iyi bir havada üç günlük yoldur. Orada korsanlık edeceksin değil mi?

— Allah ne isterse yaparım!

— Sana imreniyorum!

— Niçin?

— Korsanlık ne zevkli iştir! Civanın anlattığı heyecanlı maceraların aynı yaşayacağım! Ben de isterdim; artık ben de sırkıma başladım burada...

Ömer mektubu evirip çeviriyor; acıyor; birkaç satır okuyor ve arkadaşını dinlemek için tekrar kapıyordu. Artür onun hislerini sezdi:

— Ben gidiyorum; sonra gel de konuşalım. Civanı söyletiriz; sana faydalı şeyler anlatır!

Ömer yine denize bakan eski odasını almıştı; oraya çekildi; vekile Ofelyanın oturduğu sahili, gezdiği suları gözden geçirdi. Yeşil ışık şimdi karşıda değil uzakta, onun henüz bilmediği, görmediği yerlerde parlıyordu. Mademki sönmemişti ve Ömerin kırmızı ışıltısı da bütün kuvvetiyle yanmakta devam ediyordu, bir gün kavuşmak mümkün olacaktı; delikanlı buna gittikçe daha çok inanıyordu. Şimdi on yedi yaşında olan Ofelyayı hayaline getiriyor; gözlerini kapıyor, gülümseyiyor; kollarını ona doğru uzatıyordu.

Genç kız Cenovadan bahsediyordu. Diyordu ki: "Buranın gökleri de mavi, buranın sahilleri de yeşil ve güneş aynı güneş, ay aynı aydır. Akşamları esen serin rüzgâr, pek çok sabahlar bir ayna kadar düz ve parlak olan deniz hep aynı rüzgâr ve denizdir. Fakat bilsen hepsi de bana ne kadar sönük görünüyor!"

Artürün dediğine göre Ofelyanın mektubunu Cenoviz elçisinin bir adamı, bazı resmi kâğıtlarla bir likte getirmişti. Ofelya cevabını "Bu mektubu getiren vasıtasıyla" gönderilmesi mümkün olduğunu bir kenarına ilâve etmişti; zira çabuk dönecektim!

Ömer hemen o gün Artürü ziyaret etti; mektubu verdi; sonra Civan ile sahil boyunca bir gezintiye çıktılar; İstanbul'da beki birçok kimseler birbirini boğazlar, ortak yağma ediliyorlar, serken civarında, hattâ içeride kim bilir ne facialar olurken buralarda tam bir sulh, her zamanki hayat vardı. Civan Cezayir, Cenova, Holanda hakkında pek meraklı şeyler anlatıyordu; Ömer bunları dinledikçe Ofelyaya kavuşmak ihtiyacının yanında o yerleri görmek arzusunun da büyüdüğünü hissediyordu.

Ayrılmadan Artür ona diyordu ki:

(Deniz Kızı)

Haber

Şehirden ve Memleketten

Maarif Vekili

Dün Üniversitede bir toplantıya riyaset etti

Dün Üniversitede rektör ve dekanların iştirakile yapılan bir toplantıda Üniversitenin imtihan vaziyeti, gelecek senenin ihtiyatları görülmüştür. Bu toplantıya, şehrimizde bulunan maarif vekili Hasan Ali Yücel, riyaset etmiştir. Vekil, bundan sonra Topkapı ve Ayasofya müzelerini gezmiştir.

Hava şehitleri ihtifali

15 mayıs perşembe günü saat 13 te Fatih tayyare parkında hava şehitlerimiz için ihtifal yapılacaktır. İhtifale askeri kıtalar, mektepler ve halk iştirak edecektir. Merkez kumandanının merasimi açmasını müteakip borazanla verilcek (ti) işaretile hazır bulunanlar selâm vaziyetine geçecekler ve şehirden bütün müddükler çıkacaktır. Bu sırada herkes olduğu yerde bir dakika sükût edecek ve bayrakları yarıya indirilecektir.

Hitabeleri mkteakip bir man, ga asker havaya üç defa ateş edecek ve matem havaları çıkaracaktır.

Bir piyade taburu, bir polis taburu, kız muallim mektebi, Cumhuriyet kız lisesi, İstanbul kız lisesi, Darüşşefaka erkek lisesi, Hayriye lisesi, İstanbul lisesi, İtiklâl lisesi, Pertevniyal lisesi ve Vefa lisesinin yapacakları geçit resminden sonra merasime nihayet verilecektir.

Sihhate zararlı gazozlar

Belediye müfettişleri tarafından piyasada yapılan tetkikler neticesinde binlerce şişe gazozun sihhte müzır olduğu görülmüştür. Bunlar, imha edilmiştir. Gazozların bozulmasına sebep olarak, imalâthanelerde bulunan eski gazoz kapakları gösterilmektedir.

KUÇUK HABERLER

* Belediye, Topkapı - Maitepe, Halıkali - Makadam gosesi, Hürriyet - Belediye - Kâğıthane - Makadam gosesi. Ayazağa - Kâğıthane - Alibeyköy yollarını müteahhede ihale etmiştir. Bu yolların yapılmasına birkaç güne kadar başlanacaktır.

* Şekerciler, belediyeye müracaat ederek hıfzıssıhha kanununda boyanın kullanmanın memnu olduğuna dair bir hüküm bulunmadığını binaenaleyh boyalı şeker satabileceklerini, ancak bu boyaların sihhte müzır olmamasını şart koşulduğunu söylemişlerdir. Boyalı şekerlerdeki boyalar tahlil edilecektir.

* Dükkâk ihracatı yekünü 417 bin liradır. Dün İngiltereye tiki derisi, Almanya'ya tütün, fındık satılmıştır.

* Şehircilik müteahhası Prost, Süleymaniye camii civarının alacağı şekli gösterir bir maket hazırlamıştır.

Buna göre, Eminönü meydanından büyük bir ana caddeden doğrudan doğruya Süleymaniye'ye nihayet bulmak mümkündür. Bu caddede etrafındaki binaların irtifakı, hiçbir zaman, Süleymaniye camii'nin uzaktan görünmesine engel olmayacaktır.

* Cavadan ham kauçuk getirileceğini yazmıştık. Bugün için Cavadan Basra yoluyla mal getirmeğe imkân olmadığından bu ham kauçukların da Süveys tarikiyle getirilmesi muhtemeldir.

Yeni Sabah

Hüseyin Cahit Yalçın, "Suriyede Almanlar", başlıklı makalesinde, Almanların yakında ne taraftan hücumu geçecekleri hakkındaki tahminleri bahis mevzuu yaparak yakın Alman hareketinin Mısır'daki İngiliz kuvvetlerini oradan çıkarmak maksadıyla vukua gelmesi akla en yakın ihtimallerden bulunduğunu içindir ki Almanların Suriyeyi istila etmek istiyebileceklerini inanıldığını, diğer taraftan Filistin kumandanlığına general Vilsonun tayin edilmiş olmasının İngilterenin Suriyeden gelecek bir tehdide karşı hazırlıklı bulunduğunu, Çöğürün de her türlü fedakârlıklara katlanılarak Akdeniz'deki İngiliz mevzilerinin müdafaa edileceğini söylemiş olduğuna nazaran bu taraflarda başlayacak bir mücadelenin çok çetin olacağı muhakkak bulunduğunu kaydediyor.

Muharrir, müteahhasa söyle devam ediyor:

Zelzeleden zarar gören camiler tamir edilecek

Evkaf idaresi muhtelif yerlerde zarar gören Âbideleri tesbit etti

Vakıflar idaresi, yurdumuzun muhtelif köşelerinde zelzeleden harap olan eserlerin tamiri için hazırlıklar yapmaktadır. Eski eserler kazılar yapılarak yerin altından çıkarılırken kıymetli eski Türk eserlerinin toprağa gömülmesine meydan verilmeyecektir. Bu büyük işte vakıflar idaresine hükümet de yardım edecektir.

Vakıflar idaresinin yaptığı tetkiklere göre zelzelelerden zarar gören âbidelerimiz şunlardır: Tokatta Ali paşa, Gülbahar Hatun, Ahilvan ve Ulucami, Amasyada Sultan Beyazıt, Mehmet paşa Gülmüşlü, Hoca Süleyman, Sırçalı camileri (Sırçalı caminin tamiri gayrikabil görülmektedir.) Susehrinde Malhatun camii (kâmilan haraptır),

Erzincanda Hacı İzzet paşa, Camikebir, Halilullah, Karağaç, Hacrevi, ve Kale camileri kâmilan yıkılmıştır. Erzincanda yalınz Mahnur camii kabilatamir bir haldedir.

İzmir zelzelelerinde: İzmirin içinde Hisar ve Sadırvanlı camileri, Bergamada Hâkim ve Sadırvanlı camileri kısmen harap olmuş. Bucada yerli ve Dikilide bir cami gayrikabil islah bir şekilde yıkılmıştır.

Yapılan tetkikler yalnız Tokat, Amasya ve İzmirde kurtarılabilecek camilerin tamiri için bir milyon liraya ihtiyaç olduğunu göstermiştir. Diğerleriyle beraber bu yolda sarf edilecek para miktarı birkaç milyonu bulmaktadır.

Dördüncü hastabakıcı kursu

Dün Gümüşsuyu hastanesinde açıldı

Dün öğleden sonra, saat 16 da Gümüşsuyu hastanesinde, göntülü hastabakıcı yetiştirmek üzere açılan kursların dördüncüsü faaliyete geçerek tedrisata başlamıştır. Kurs iki buçuk ay kadar devam edecektir. Devre hitamında muvaffak olan banyanlara diploma verilecektir.

Diğer taraftan yardımsever cemiyeti İstanbul gubesi idare heyeti, dün öğleden sonra saat 17 de toplanmış ve kadimlarımız cephe gerisinde hizmetleri etrafında görüşmelerde bulunmuştur.

Müşadere edilen noksan ekmekler

Büyükada Bahçekö caddesinde 74 sayılı Yeni Yamalâkinin karşısında 32 kilo francala, 44 numaralı Halil İkiz'in fırınında 50 kilo ekmek müşadere edilmiş, sahipleri hakkında zabıt tutulmuştur. Buna sebep bu ekmek ve francalarla noksan tartılır olusudur.

Ayrıca Büyükada Bahçekö caddesinde 8 numarada Kasap Zoto ile 18 numarada Kasap Savanın da etiketsiz ve pazarlıkla et sattıkları görülmüş, ikisi de adliyece verilmiştir.

İskenderun limanı ıslah edilecek

Münakalat vekâleti tarafından İskenderun limanının yeniden tanzimi etrafında hazırlanan projenin süratle tatbiki kararlaştırılmıştır. Bu limanın mükemmel bir hale getirilmesi için İzmir ve İstanbul limanından tahmil ve tahliye vasıtaları gönderilecektir.

Anadoluya trenle giden ikinci katile

Kendi arzularıyla İstanbulu terkedenlerden ikinci tren katile, lesi dün 12,30 da Haydarpasadan hareket etmiştir.

Bu katile ile gidenler de mürettep miktarı dolduramamıştır.

Pasif korunma tecrübeleri

Çatalca, Silivri ve Şile'de de yapılacak

Pazar günü Kadıköy kazasında yapılan hava tehlikesine karşı pasif müdafaa denemesinden sonra şehir içinde yalnız Beyoğlu kazasının pasif korunma tecrübeleri kalmıştır. Bu tecrübelerin yapılmasını müteakip vilâyet seferberlik müdürlüğü İstanbul şehrinin pasif müdafaaı üzerinde tenkidini yapmak üzere denemeleri başından sonuna kadar takip etmiş olan heyeti toplantıya çağırarak ve vali muavini Ahmet Knıgün riyaseti altında yapılacak toplantıda bilhassa görülen noksanlar tetkik olunarak derhal ıslahları için tedbirler alınacaktır.

Gelecek haftadan itibaren İstanbulun şehir harici Çatalca, Silivri, ve Şile kazalarının pasif korunma tecrübeleri ikmal edilmiş olacaktır. Buna göre icap eden tedbirler de vilâyet tarafından süratle alınacaktır.

Tıbbî müstahzerat kanunu tadil ediliyor

İspençiyar tıbbî müstahzerat kanununun bazı maddelerini tadil eden yeni kanun lâiyhası B. M. Meclisine verilmiştir.

Ankara'dan verilen malûmata nazaran bu muaddel şekliyle kanunda, hariceten gelen serum ve aşı gibi tedavi ve vikaie vasıtalarına mevzu kontrolün artırılmasına ve tıbbî müstahzerat için badema yalnız gazetelerle ilânda bulunulmasına dair hükümler vardır.

Bozuk gıda maddeleri

Belediye tarafından muhtelif yiyeceklerden alınan nümüneler belediye kimyahanesinde tahlil edilmiştir. Tahlil neticesinde 1398 nümüneden 117 sinin sihhte müzır olduğu neticesine varılmıştır. 141 süt nümunesinden 7 si, 235 ekmekten 8 zi, 35 makarna ve unlu maddeden 7 si, 50 et nümunesinden de 3 ü bozuk çıkmıştır.

Millet Meclisinde

Dün müzakere edil kanunlar

Millî Müdafaa fevkalâde tahsisat verildi

Ankara, 12 (1.A.) — B. M. Melisi bugün Şemsettin Günaltayın başkanlığında toplanarak Türkiye - Almanya arasında ticarî mübadelelere ve bunlara ait tediyeler anlaşılmamış bazı hükümlerinin tanzimine, Türkiye - Yunanistan kliring anlaşmasının uzatılmasına ait kanun lâiyhaları ile vilâyet idare kanununun bazı hükümlerini tadil eden 3451 numaralı kanunun (e) fıkrasının tefsirine ait mazbatanın ikinci müzakerelerini yapmış ve tasvip eylemiştir.

Meclis bundan sonra askeri muhakeme usulü kanununa ek kanun lâiyhasının ve dahiliye memurlarından bir kısmının tahdid sinlerine ait kanunun ikinci maddesinin birinci fıkrasının, ordu subaylar heyetinin terfiine ait kanunun üçüncü maddesinin (e) fıkrasının değiştirilmelerine ait kanun lâiyhalarının da birinci müzakerelerini yapmıştır.

B. M. Meclisinin yine bugünkü toplantısında kabul edilmiş olan bir kanun lâiyhası ile 1940 yılı Millî Müdafaa Vekâleti bütçesine 5,500,000 yine Millî Müdafaa Vekâleti kara kısmı bütçesine 8 milyon, Maliye Vekâleti bütçesinin "sermayesine mahsuben toprak mahsulleri ofisi" adıyla yeniden açılan 258 inci fasla 5,000,000, diğünü umumiye bütçesinde demir yolu inşaatına ait bono ve poliçeler karşılığı adıyla açılan 273 üncü fasla 10,000,000 lira fevkalâde tahsisat verilmiş ve bazı daireler bütçeleri arasında da üç milyon 570 bin liralık münakale yapılmıştır.

Hariciyede yeni tayinler

Ankara, 13 — 13 temmuz 1941 de tekaütlikleri icra edilecek olan Berlin büyük elçiliği müstahzarı Nurettin Ferah Alknet, Halep başkonsolosu Selim Feyzi Önen ve Halep muavin konsolosu Bekir Sıtkı Tediş'ten ihilâl eden memuriyetlere mezkûr tarihte işe başlamak üzere yeni tayinler yapılmıştır. Bunlardan Berlin müstahzarlığına merkezden Kemal Nejat Kavur, Halep konsolosluğuna merkezden Reşat Orhan, Halep kançılarlığına merkezden Rüstü Ozan tayin edilmiştir.

Paris Büyük elçiliği başkâtibi Fatin Rüstü Zorlu merkeze naklolunarak yerine merkezden Cemil vefi, münhal bulunan Vasington büyük elçiliği üçüncü kâtipliğine merkezde Zübeyir Aker ve evrak memurluğuna merkezden Şadan Erman, Konsolosluk muavin konsolosluğuna merkezden Arif Ortaç dereceleriyle nakil ve tayin edilmiştir.

şiden emir alsa bile, Suriyeyi Almanlara teslim edileceğine ihtimal veremeyiz. General Dentz namuslu bir Fransız askeri sıfatıyla vazifesini yapacaktır. Bugün için başka türlü düşünmek yalnız general Dentz karşı değil, insanlığa karşı da bir hakstir.

Alman istilasına karşı vasifesini yapmaya teşebbüs edecek olan general Dentz'in kendisine yardımcı olan general Vilsonu yanında bulundurmasına ihtimal verilebilir.

Fakat bu "Suriye", kavşasında Türkiye'nin de bir sözü olmak zorunda değildir. Almanlar bütün Anadolu sahilindeki Adaları tutarak denizden saldırı. Askerlik bakımından, bugünkü şerait içinde, bunu edilebilir tehdit addetmekteyiz. Fakat Suriyeye hâkim olacak bir Alman ordusunun bizim için hoş gidecek bir komşu sayılabileceğine şüpheleniyor.

Sabah Gazeteleri ne diyorlar?..

"Almanların Suriyeye nasıl gidecekleri meselesi münhasıran onlara taallük eden bir marifettir. Herhalde bizim topraklarımızdan asker geçirip gidecek değillerdir. Bizim bu bahiste katli olarak bildiğimiz nokta budur. Girid Adasının ve Kıbrısın arzettiği zorlukları nasıl yenecekler? Havadan büyük bir kuvveti nasıl uçuracaklar? Gemilerle cephaneye ve ağırlıklı gıdaca nasıl kaçıracaklar? Burası onların sürdür. Eğer bu teşebbüslerinde muvaffak olamazlarsa mesele yoktur. Fakat muvaffak olduklarını ve Suriyeye ayak bastıklarını farzedelim.

Suriyede bir resmi Fransız hükümeti vardır, bir de Arap unsuru. Almanlar bu Arap unsuru kazanmak için bir zaman önce çalışıyor-

lar. Suriyede çok faal Alman casusları ve ajanları vardır. Bunlar dahilde birçok tarafta toplamışlardır. Almanlar Suriye matbuatından bazıları da kendilerine bende etmenin yolunu bulmuşlardır. Fakat bütün bu hazırlıkların Alman emellerine uygun bir netice verilebilmesi için daha evvel Suriyede resmi Fransız makamlarının hiç itiraz etmemesi lâzımdır. Majno hattındaki bir cepheye Alman ya aleyhinde vatanın müdafaaı için şiddetli bir harbe hazırlanmış olan olan Dentz dünkü düşmanlarını ki bugün de hâfâ Fransız vatanının düşmanlarıdır. Suriyede kollarını açarak karşılayacak mıdır? Bu harp bize ahilâk bakımından çok hayal sukutları verdir. Çok aleahiklar görüldü. Fakat ben şeye razı değilim general Dentz'in Vi-

Haber
AKŞAM POSTASI
Sahibi ve Neşriyat Müdürü
Kasım Rasim Uş
DARE EVİ: İstanbul Ankara caddesi
No: 218. Telefon: 23872
Yazı işleri telefonu: 24370
İdare: 20335
ABONE SARTLARI
Türkiye 14.00 Kır. 27.00 Kır.
6 aylık 7.50 14.00
3 aylık 4.00 8.00
1 aylık 1.50 3.00
Basıldığı yer Vakit matbaası

Hâdiseler ve Tarih

Tunçtan adamlar...

Orta harp var. Bu memleket, Osmanlı imparatorluğundan İngilizler ayrıldılar; sonra istiklal verdiler. Söylediklerine göre zengin de ettiler. Hattâ ordular da İngiliz sisteminde kuruldu; geçen gün gazetelerin birinde resmi çıkan Irak askerinin İngilizden ayrı tarafı sadece ekonomisinden ibaretti. Bugün İngilizlerin en müşkül zamanları, onlara karşı ayaklandılar. Aslında aradaki dava bizi alâkaya etmez. Fakat iyi tanyan, örneğe Irak'ta askerî reislerin hükümet darbeleri moda haline geldi. Son altı senede on bir kere değişmiş, bir müddet evvel İngiliz bir general da silah kuvveti başa geçmiş; sonra Mustafa bir asker tarafından öldürülmüştü. Irakın nüfusundan bir kısmı aşiret halinde yaşar; bunların üzerinde hükûmetin değil şeyhlerin otoritesi geçer. Kumandanlar ve yüksek kabileler Osmanlı ordusunda yer almış adamlardır. Osmanlı ordusunda yalnız Bağdadi zabıtların bir yekûn tutard ve faal rol oynarlardı. Irak ordusu küçük, hem de harp tecrübeleri görmemiştir. Hele muvafak ve zırhlı birlikleri, tayyare muvafakları yok gibidir; bu vaziyet karşısında İngilizlere üstün emelleri pek güç, adeta imkân, yoktur. Ajans teğraflarına göre Irak başvekilini imdat istemek için tayyareyle Berline gitmiş; bir yandan vatanperisi muvaffak olma için bir ihtilâl sonunda yabancı memleketlerde yaşarken demışti ki: — Vatanıma, bir yabancı ordusu önünde ne de arkasın, dönmek isterim!

Lâkin herkes böyle düşünmez; başına yabancıların yardımını istemeyen gelenek tarihî ekim değildir; son nümune general Frankodur. Eskiden de varmış. Gerek coğrafi v gerek siyasî vaziyet dolayısıyla bugünkü Irak benzeyen eski Mısırda böyle bir prens gelip geçmiştir. Milattan altı yüz sene evvel Mısır on iki müttetik prens idare ediyordu. Kâhinlerden biri haber verdi:

— Mâbud Ptah'a kim tung kapla ibadet ederse Mısır onun eline geçecektir. Bir gün on iki prens mâbede gittiler; altın kaplarla ibadet ettiler. Başpapaz yanlışlıkla bir altın tas getirdi. Prens Ptahmetih en sona kaldığı için tunçtan miğmerini kap yerine kullanmağa mecbur oldu. Prens, kâhinin sözlerini hatırladı; onları talinden ayırmak için askerlerinden çıkardılar; batakları göndürdiler. Prens Psamehik tekrar kâhine sordu. Şu cevabı aldı:

— Denizden gelecek olan tunçlu adamlar tarafından intikam alınacaktır.

Prens bundan bir şey anlamadı. İyonya ve Karya yani simdi ki İzmir ve Muğlâdan denize adan korsanlar fırtına yüzünden Mısır sahillerine düştüler; bunlar tunçtan zırhlılar giymişlerdi; Mısırda böyle adamlar hiç görinmemişti. Bir Mısırlı koşarak Prens'e gitti; tunçtan elbise giymiş bir takım adamların etrafında onlara ettiklerini söyledi. Prens bu haberle doğru gitti; beraber harp emeliyle tekil etti; bu tekil ka. oldu; diğer Prensler mürettef edildi ve Psametih bu mürettef firavun oldu; Mısır kâhinlerinden temizledi; memleketi hürriyete kavuşturdu.

Kadircan KAFLI

TELEGRAF RADYO

İstila'ya karşı

İngilterede ikinci müdafaa hattının

Muhafızları da tamamen yetiştirilmiş bulunuyor

ondra, 12 (A.A.) — İstila teşebbüsü olduğu takdirde ikinci müdafaa hattını teşkil edecek olan anavatan muhafızları bir senelik hararetili bir talim devresi geçirmişler ve bugün tamamiyle hazır bir vaziyete gelmişlerdir. Anavatan muhafızları kuruluşlarının yıldönümünü çarşamba günü tes'îd edecekler ve bu münasebetle bir muhafız müfrezesi Buckingham sarayında nöbet bekleyecektir.

Bidayette mahalli bir gönüllü teşkilâtı olan anavatan muhafızları şimdi ordudan tefrik edilebilir ve teçhizatlı bir teşekkül olmuştur. Mükemmel bir şekilde talim ettirilen anavatan muhafızlarına mensup bazı cüzütamlar ordu ile müşterek manevralar da yapmışlardır.

Anavatan muhafız teşkilâtı olmayan tek bir köy yok gibidir. Bu itibarla, istila teşebbüsü yapılsa her nokta bir kale olacak ve her sokak, her ev müdafaa edilecektir. Her köyle anavatan muhafızları tanklara ve hücum müfrezelerine nasıl karşı koyacaklarını ve mitralyözlerle el bombalarını nasıl kullanacaklarını biliyorlar.

Yunan ordusunun iki tümeni Giride geçti

ondra, 12 (A.A.) — Yunan ordusunun iki tam tümeni Giride vasil olmuştur. İnanıldığına göre bu nihai bir rakam değildir. Birçok askerlerin daha geleceği umulmaktadır.

Diğer taraftan şu cihet yeniden kaydedilmektedir ki beş aydan daha az bir zaman içinde general Vavel Afrika'da 200,000 den fazla esir almıştır. Afrika'da esir, ölü, yaralı veya kaçak olarak umumî İtalyan zayıyatı 380,000 İtalyan ve yerli askerden ibarettir.

Daha doğrusu Hovek, dünyanın hemen her tarafında gerirlik hayatında mümtaz bir kabiliyet göstermiş, sivilmiş olan insanlar arasında casusluğa elverişli gördüklerini derhal satılmak suretiyle, herbiri birer şerir zekâ olan müthiş bir şebeke meydana getirmiştir.

O derecede ki, bir aralık Avrupanın muhtelif yerlerindeki yılık sek sosyetelerde fevkalâde cazip bir kadın görüldüğü zaman:

— Hovek beşinci kolundan!

Denilmesi adeta bir moda haline almıştı.

Gari şurasıdır ki şebekede çalışan bu kadınların çoğu korkunç şefleri Hovekin yüzünü görmedikleri gibi ismini dahi bilmezler.

Hovek avenesinden gelebilir ve itimadını kazanmış olan elebaşlarından maada hiçbirisiyle doğru dan doğruya temas etmez. Şebeke efradı, hususî emirleri ve ücretlerini nereden aldıklarını çok zaman kat'î olarak bilmezler.

Esasen Hovek beşinci koluna mensup casusların büyük bir kısmı, birbirlerini dahi tanımadan çalışmaktadır. Tanmaya da çok zaman imkân yoktur.

Çünkü bunların çoğu kıyafetlerini ve hüviyetlerini gayet büyük bir maharetle değiştirmeye muvaffak olmaktadır.

Fakat Hovek'in gedikli şebekesi olarak tanınan ve bir nevi erkânharbiyesi makamında olan casusları muhtelif kontr - espion

Sovyetlerin

Uç memleketi tanıma - maları kararı hakkında

Berlinde yarı resmi kaynak ne diyor?

Berlin, 12 (A.A.) — Yarı resmi bir menbadan bildiriliyor:

Berlin siyasi mahfillerinde, Sovyetler Birliğinin Belçika, Norveç ve bilhassa Yugoslavya eğilimlerini tanı - mamak hakkındaki kararı son zamanlar hadiselerinin mantıklı bir neticesi olarak telâkki edilmektedir.

Bugün Alman hariciye nezaretinde, Moskovadaki Yugoslav elçisinin salâhiyetlerinin kaldırılması hakkında şu beyanatta bulunulmuştur:

Vaktiyle Yugoslavya hakkında al - dammış olan yalnız Sovyetler Birliği değildir, fakat, bu memleketin üçlü paketi imzaya kadar vasil olabileceği, ni sanmış olan bizzat Almanya da al - dammıştır. Binnetice, Sovyetler Birliğinin aldığı bu tedbir, son'la surette teşkil edilmiş olan bu devlet hakkında mazide işlediği bir hatanın kabu - lünden başka bir şey değildir.

Bingazi

İngiliz harp gemileri tarafından

Kısa bir mesafeden bombardıman edildi

Londra, 12 (A.A.) — Amirallik dairesinin tebliği:

10 mayıs cumartesi gecesi, hafif kuvvetlerimizin kudretli cüzütamları, kısa mesafede Bin - gaziye şiddetle bombardıman etmiştir. Gemilere ve askerî hedeflere hasar yapılmıştır. Gerek düşman bataryalarının ateşi ge - rek düşman piye bombardıman - larının mükerrer hücumları neticesiz kalmıştır. İngiliz gemile - rine hiçbir hasar olmamış ve mürettebattan hiç kimse ne ölmüştür ne yaralanmıştır.

Fransada

İşgal altında bulun - yan tarlalardaki ekinin yarısı mahvoldu

Vişi 12 (A.A.) — Effort gazetesine göre, bu kış Fransanın işgal altında bulunmayan kısmında tarlalardaki ekinin en az yarısı soğuktan mahvolmuştur.

Yeni Harbin KIZIL KİTABI

Yazan: Casus mektebi profesörlerinden İsveçli A. Mengham

- 18 -

emniyet teşkilâtında büyük bir alâka, uzun uzadıya takip mecburiyetleri uyandırmışlar, bu sayede bir kısmının hüviyetlerini hakiki olarak tesbite muvaffakıyet el vermiştir. Bunun için bilhassa Avusturyalı Karl Brehm, Stilling, ve aslen Holanda muhacirlerinden olan cenubi Amerikalı Ulham Van Hort Avrupanın tehlikeli casusları olarak tanınmışlardır.

Karl Brehm Avrupanın muhte - lif şehirlerinde ve muhtelif tarihlerde on iki defa tevkif ve hapsedilmiş, on iki defasında da son derece cüret ve maharetle kaçma - ya muvaffak olmuş bir hapishaneler firarisi şampiyonudur. Bu adam, çocukluğunda bir Bohemyalı at canbazhanesinde atletik can - baz olarak hemen bütün Avrupa'yı serseriyane dolamış gayet çevik, vücudu her tarafa kıvrılır, bir yaban kedisi gibi dar deliklere kolayca girip çıkabilir, yükseklerle tırmanır, yüksek irtifalardan yere kedi gibi maharetle atlar, ele a - vuca sığmaz bir adamdır.

Atlet vücutlu, aynı zamanda yaksıklı zarif bir adam olduğu için

Hitlerle

Musolini Yakında yeniden görü - seceklermiş!

Musoliniyi endişeye sevkeden meseleler nelerdir!

Londra, 12 (A.A.) — Ofi:

Bitaraf siyasi mahfillerin Berlin'den aldıkları bazı haberlere göre, Hitlerle Musolininin yakında yeniden bir mülakat yapmaları ihtimali vardır. Epir ordusu teslim olmadan evvel İtalyanların hiçbir zaman Yunan bududunu geçememiş ve Balkanlar muvaffakiyetinin yalnız Alman kitaları tarafından kazanılmış olmasına rağmen, bu muvaffakiyetler neticesinde Almanyanın Süveyş kanalına karşı ve umumiyet itibarıyla bugün yakınsarkta yapılacak hareket için kendisine kıymetli üsler temin etmiş bulunması Musoliniyi Hitlerin temayülleri hakkında bazı endişelere sevk etmiştir. Filhakika avutucu bazı tatlı sözler bir tarafa bırakılırsa bu temayüller İtalyaya, İspanya ve Fransaya verilen ehemmiyetten fazla bir ehemmiyet verilmediğini göstermektedir. Söyleniğine göre Musolini, Hitlerin Selâniği aynı zamanda üç devlete, İtalyaya, Yugoslavyaya ve Bulgaristana teklif ettiğine dair sarîh deifiller elde ettikten sonra bu kanaate varmıştır. Yugoslavya bertaraf edildikten sonra Musolininin korkusu Hitlerin, Slovenyanın İtalyaya ilhakını kâfi görmesidir. Musolininin diğer bir korkusu da Nîşin İtalyaya ilhakı lehinde Almanyada başlayan negriyatın Vişi hükûmetini tazyik maksadıyla yapmaktaki olması ve Fransa bu hususta yumuşaklık gösterdiği takdirde Hitlerin Fransaya karşı himayekar bir vaziyet alması ihtimalidir.

Bu haberleri alan diplomatik mahfillerde söyleniğine göre Musolini İtalyayı üçüncü planda bırakacak olan bir Sovyet - Alman yakınlığından da korkmaktadır. Mülakattan maksadın, Amerikanın gittiğe daha açık bir tarzda vaziyet almasından doğan vaziyetin de tetkiki olabilir.

Herhalde Hitlerin Floransa ve Brenner mülakatları gibi bir mülakat yapılmasının münasip olacağına karar verdiği henüz teyeyt etmemiştir. Binaenaleyh, Hitlerin bu mülakatı sırf mühterim demokrasilere karşı mütesanit olduklarını ilân etmek için kabul edeceği ve bunun ise İtalyaya herhangi bir tavizde bulunacağı manasını ifade etmeyeceği söylenmektedir.

Görünmeyen ORDU

Çeviren: H. D.

casusluk hususunda gayet büyük menfaatler temin edebilmiş, birçok zengin ve kibar kadımların hayatlarını söndürmeye sebep olmuştur.

Karl Brehm son defa, Fransanın seferberlik ilânının ikinci günü Pariste tevkif olundu. Belki de bu sefer kurşuna dizilmesi muhakkaktı. Fakat, oradan da büyük bir cüret ve maharet sayesinde kâçmaya muvaffak oldu.

Karl Brehm bir müddet sonra Avusturya başvekilî Şuşing'e hususî kâtiplik etmiştir. Fakat ora - da da bir kumarhane rezaleti üzerine bu mükemmel vazifesinden uzaklaştırıldı.

Karl Brehm hemen bütün Av - rupanın büyük ve yüksek kumar yerlerinde muhtelif unvan ve isimler altında tanınır.

Bu Avusturyalı geririn bu vaziyetten temin ettiği istifade, Av - rupanın bütün yüksek ve kibar muhterimlerinde bulundurmamıştır. Herhangi bir memleketin kumara zaafı olan yüksek bir diplomat veya yüksek bir askerinin bu muhterimlerde Karl Brehm'in ağmdan kurtulabilmesi hemen hemen imkânsızdır.

Halbuki askerlerden ziyade diplomatların çoğu kumar oynadıkları için Brehm gerek Hovek ve gerek onun hizmetinde çalıştığı casus teşkilâtlarına bu yüzden, son derece büyük ve mükemmel hizmetler temin edebilmiştir.

(Devamı var)

Mevlevinin HATIRALARI

Hatıraları yazan : Aşçı Dede İbrahim Bey

Kurt ile aslan hikâyesi - Şamdan İstanbul'a - Tekâütlik arzusu - Eski bir hatıra, eski bir âşına...

1807 yılı.. Halâ Şamdayım.. Vazifeme gayretle devam etmekteyim.. Maasım artmış. Rahatım yerinde. Ordu muhasebecisi de Cemal bey. Yüzü güzel, içi şeytan, firavun bir adam. İkide bir canımıza hücumla mücadele eder. Bir gün yanma çağırır. Vazifem olan tayinat icmallerinin tetkikatından ve henüz gelmeyenlerin celbi hakkında müzekkere olunması sebebinden bazı şeyleri vesile ederek bir takım yersiz sözler söyledi. "Yalnız başımayım. Arkadaşım, muavinim yok. Bir elden bu kadar çıkıyor. Bundan ilerisine gidemem!", dedim. "Bu söz muvafık hikmet değildir!", dedi. "Hikmet bilmem. Ademi iktidarımı beyan ediyorum.", dedim. "O yine "Muvafık hikmet değildir!", dedi. Çok sıkıldım. Artık zaruri: "Efendim, sinnim kemale erdi. Yalnızlığım cihetle böyle ağır bir yükü çekmeyeceğim. Fakirimize bayram ertesine kadar mu - saade edin, bayramdan sonra te - kaüt olmak üzere İstanbul'a gideceğim, o vakit bu vazifeyi yalnız başına tamamiyle ifaya muktedir bir efendiye verirsiniz.", dedim.

"Bu da muvafık hikmet değildir!", dedi. "Olusun, olmasın bundan başka sözüm yoktur!", diye rek yanından çıktım. Artık bir söz ki söyledim, görelim Mevlâ ne eder, ne ederse güzel eder deyip odama geldim. Burada bir hikâye hatırlama geldi. Bir gün arslan sa - hradı bir ufak tepenin üzerinde kurulmuş otururken, karşından onu kürmeyen bir kurt geçmiş. Aslan kurdun bağırtı çağırması, Kurt aslanı görünce vücuduna yahudi sırtması gelmiş. Kemali huzur ve e - deple aslanın karşısına çıkmış. Aslan kurdun: "Karnım aş. Götür - dan bir koyun yakala getir!", diye emretmiş. Kurt baş üstüne diyo - rek hemen gitmiş bir koyun yakalayıp getirmiş. Aslan bir pençe vurup koyunu tuz gibi dağıtmış ve yemeğe başlamış. Biçare kurt, korkusundan bir yere gidemeyip aslanın karşısında kemeli edele durmuş. Aslan: "Gel. Sen de u - nup koyunun pislikle dolu içkem - besini çekip bir kögede bütüllüp o içkembeyi yemeğe başlamış. Ağzı

burnu tamamiyle neces olmuş. Aslan bu hali görüp: "Niçin güzel etlerinden yemeyip de böyle pis içkembeyi yiyorsun?!", diye sormuş. Biçare kurt: "Efendim.. Malûmu âlinizdir ki bu koyun dağ - larla, saharalarda otladığından kimyevî otlar yer. Bu içkembe kimyevî otlarla doludur. Bunda bir başka hasiyet vardır!", demiş. Aslan gülümse başlıyarak: "Şu ağzının burnunun pisliğine bakmı - yarak hikmetten dem vuruyor - sun!", demiş. Bu misal küstahlık - sa, nifak bundan büyük küstahlıktır.

Her ne halse, bayram ertesi oldu, ne yapacağımı bilmiyorum. Cemal bey azledildi. Benim de irt - trabım defoldu. Yine o aylar içinde hemen her gece bizim evde ih - vanla toplanarak zikir ve ibadette meşgul oluyoruz, ders yapıyoruz.

Kalemdeki işlerim pek çoktu. Masam üzerindeki evrak torba - ları küçük bir dağ şekline göste - rirdi. Ben de onları arasında de - veler gibi iki tarafa orsapuçala - narak icmalleri çıkartırken, her nasılsa kudret ve dermansızlıktan torbaların üzerine boylu boyunca düştüm. Kalktığım zaman bir ma - sa ilerde oturan efendilerden biri acıyıp yardım etmeğe geldi: "Ha - yırlı oğlum. Bu bize Cenabı Haktan ve erenlerden bir çiledir, taham - mül etmek lâzım!", dedim. Fakat bir de arzuhal yazarak tebdiliha - va etmek üzere izin istedim. 19

Ağustos 308 de, yani çarşamba günü ki, cülûsu hümayun şenliği oluyordu, dört aylık izin tezke - rem geldi. Hemen yol hazırlığı yaptım. Hırcacı Hüseyin efendi - den hediyelek Şam hırcaları al - dım.

İstanbulda velînimetimiz Derviş paşanın Ortaköydeki sahilhanesi - ne indim. Mahdumları Ahmet bey Fehmi efendi merhumun duası be - rekâtı ile mirmiran, paşa olmuş - tu. Ben geldikimde büyük paşa efendimiz sarayı hümayunda idi. Küçük paşa efendimizin etekleri - ni öpmüştüm. Akşam üzeri saray - dan avdet ettiler. Küçük paşa - mızla beraber istikbal ettik. Ara - basmdan indiler. Eteklerine ka - panıp öptüm. Yüzüme bakarak oğluna: "Bizim İbrahim efendi!", buyurdular. İşte bu iltifattan yüz bulup derdimi açtım. Küçük paşa efendimiz de: "Efendi daimizin efskârı artık tekaüt olmaktadır", dediler. Derviş paşa: "Maasınızla tekaüt olursunuz!", dediler.

Derviş paşanın oturdukları sa - hilhane, merhum Serasker Ali Sa - ip paşanın sahilhanesiydi. İçinde - ki eşyasile beraber iradei seniyeye Derviş paşaya ihsan olunmuş - tu. Vakıf bir sahilhane hükmünde idi.

İstanbulda geldiğim ilk günle - rindeydi, seraskerlik kâşına gi - derek, evvelce bu hatıralarda ken - disinden bahsettiğim canımız ru - humuz Osman Faiz beyefendiye sordum. Odasını gösterdiler. Le - vazmatı umumiye dördüncü su - be mümeyyizi olmuş. Odama girdim. Gördüm ki bir köşede oturmuş, önünde büyük masa, elinde bir kâ - gît, yazı yazıyor. Nazar ettim. Gönülme geldi ki bizim Osman bey değildir, başkadır. Saç sakal ak pak beyaz olmuştur. Siması dahi değişmiştir. O da uzaktan be - ni görüp şöyle hayretle ve dik - katle baktı. Ne yapayım? İlerle - dim: "Bendenizin bir istidam var - dı. Efendimize geldi mi?", diye sordum. Gülümsedi: "Nasıl istida efendim?", dedi. Yüz değişmişti ama, ses değişmemişti. O da be - ni tanıdı. Hal ve hatıra sora - rak yanına oturttu. Burada Ruhî Bağdadinin bir beytini hatırladım: Gelse Hattı bizi kurtarsa bu belâ - dan der idik

Ruhîya geldi Hattı oldu belâ üzere belâ...

(Devamı var)

Avrupada Yeni nizamın tatbikine doğ- ru ilk adım

Polonya umumi valiliğinin hudutları tesbit edili

Londra, 12 (A.A.) — "Müstakil Fransız ajansı" nın Alman hududundaki muhabiri yazıyor: Alman gazeteleri ilk defa olarak Polonya umumi valiliğinin hudutlarını neşretmişlerdir. Bu hudutların dışında Almanya tarafından ilhak edilmiş 10,5 milyon Polonyalı kalmaktadır. Bu yeni tedbir Avrupa Almanyanın tahakkümüne doğru yeni bir hatve teşkil etmektedir.

"Yeni bir nizamın tesisi" adı verilen bu tarzın iki cephesi vardır: Siyasi cephe ve iktisadi cephe.

Siyasi bakımdan yeni nizam eski dünyada yalnız bir tek hakim devlet bırakmaktadır. Almanya, az çok tâbi hale konulan topraklar Almanya'yı çevirmektedir.

Yeni nizam mucibi'nce, sözde ilmi olan bir tabir ihdas edilmiştir. Alman olmayan Avrupa devletleri tâbiiyet derecesine göre sınıflara ayrılmaktadır. Bulgaristan ve Romanya gibi orta devletler "Zwischeland" lar mevcuttur. Sonra Slovakya gibi tâlâki edilen tâli derecede "Nebenland" lar vardır. Daha sonra Alman himayesi altında kısmen millî bir idareye malik Bohemya gibi himaye memleketleri geliyor. En sonra da Polonya umumi valiliği mevcuttur.

İste mahut yeni Avrupa nizamı bu suretle ortaya çıkmaktadır. Bu yeni nizamda Almanlar istediklerini yapmakta serbest olacaklardır. Nazi seferlerinin beyanatlarına göre böyle bir yeni nizamın bütün Avrupada yeni Almanyanın Anglo - Sakson Plutokrasi'si tarafından iz'ac edilemeyeceğini zannettiğini garp mın takında tesisi lâzımdır.

Bu siyasi tahakküme iktisadi bir tâbiiyet inhimam etmektedir. Weltwirtschaft mecmuasında Almanya istatistik enstitüsü direktörü B. Gravell geçenlerde yeni iktisadi nizamı tarif etmiştir.

B. Gravell şöyle diyor: Alman endüstri devleti olmak sıfatıyla vazifesini yapmalı, ziraat memleketleri de ona ham madde vermelidir. Öyle ki, himaye memleketleri ile Nebenland ve larına ilânlar yapılarak bütün Avrupa çiftliklerinin Almanyaya bütün istihlal edebildiklerini nasıl göndermekte olduklarını göstermektedir.

Zwischeland'lar Almanyayı beslemek ve onun ihtiyaçlarını temin etmek mecburiyetindedirler. İşte bu suretle yeni Almanyaya propaganda makinesi guraya buraya, bilhassa bitaraf memleketlerde şehirlerin başlıca meydan

Ruzvelt

Avustralya başvekilini kabul etti

Vaşington, 12 (A.A.) — Beyazsa- raydan bildirildiğine göre, Ruzvelt son rahatsızlığından dolayı halsiz olmakla beraber, bugün kendisini iyi hissetmektedir.

Ruzvelt, bugün öğleden evvel, Avustralya başvekilini Menzies'i kabul etmiş, Hüllü öğle yemeğine davet etmiş ve öğleden sonra da kiralama ve ödünç verme kanununun tatbikatına memur Hary Hopkins ile çalışmıştır.

Sovyetlerin Berlin elçisi vazifesi başına döndü

Moskova, 12 (A.A.) — Onbeş gündür Berlin'de bulunan Sovyetler Birliğinin Berlin büyük elçisi Dekanozov, dün Berlin'e hareket etmiştir.

Romanyada 17 sanayi müessesesi askeri idareye devredildi

Bükreş, 12 (A.A.) — Stefani ajansından: Bugün resmi gazetede çıkan bir kararnamaya göre on yedi büyük sanayi müessesesi askeri idareye devredilmektedir. Bunların arasında Tuna nakliyat müesseselerinin en büyük olan "Tuna seyrüsefain Romen şirketi" bulunmaktadır.

Ispanyol ordusunda Bir çok değişikli- ler yapıldı

Madrid, 12 (A.A.) — Resmi İspanyol gazetesinde nesredilen bir kararnamaya göre İspanyol ordusunda birçok değişiklikler yapılmıştır. Şimdiye kadar dördüncü askeri mıntaka kumandanı olan general Orgaz İspanyol Fası fevkalâde komiserliğine ve Fasdaki İspanyol kuvvetleri baş kumandanlığına tayin edilmiştir. Selefî general Asenzio ordu kurmay başkumandanlığına getirilmiştir. General Davila genel kurmay başkanlığına tayin edilmiştir. General Bautista Sanchez, balear adalarındaki kara, deniz ve hava kuvvetleri kumandanlığını deruhte etmektedir.

Romanyada 200 yabancı Tecemmü kampına gönderildi

Bükreş, 12 (A.A.) — Stefani: Romanya devletinin emniyeti bakımından tehlikeli sayılan faaliyetlerde bulunanlar için yeniden 200 Polonyalı, Yunanlı ve yahudi Targu Jiu tecemmü kampına gönderilmiştir.

Habeşistanda

Hartum, 12 (A.A.) — Cenubi Afrika kütaları ile Habeş cengâverleri şimali Habeşistanda 9.000 kadem irtifada tabii bir kale olan Amba-Ala-giye doğru ilerlerken İngiliz kütaları da bu mevkiî yavaş yavaş fakat emniyetle hata etmektedirler. İngiliz kuvvetleri, sukutu gayri kabili içtinap olan kaleye katî bir hücum yapmağa hazırlanmaktadır. Dağların havası azalan mntakalardaki hareket, mühacimlerin sağlam ve dayanıklı olmalarını icap ettirmektedir. Münferit bir tepeye hücum eden Hintliler dağın zirvesinde bir beyaz bayrak dalgalandırmış görülmüştür. İtalyanlar, tesellüm muamelesini yapmak için ilerleyen Hintlerin el bombaları menziline girinceye kadar ilerlemelerine müsaade etmişler ve bu menzile girdikleri zaman bombalarını atarak Hintliler arasında telefata sebebiyet vermişlerdir. Hintli askerler buna rağmen hareketlerine devam ederek tepeyi igale muvaffak olmuşlardır.

Kahire, 12 (A.A.) — İngiliz umumi karargâhının tebliği: Habeşistanda, şimalden Amba - Ala-giye ilerleyen Hint kütaları, yeniden terakki eder kaydetmişler, Gumsayrı zaptetmişler, dört dağ topu ve birçok başka malmaleme için etmişlerdir. Bu esnada cenubi Afrika kütaları, şimalde doğru Amba - Ala-giye istikametinde ileri hareketlerine devam etmektedir. Cenup mntakalarında, hareket, şahıyanı memnuniyet bir tarzda devam etmektedir.

İrakta, Habbaniye ve Basrada südan hüküm sürmektedir. Motör lü kuvvetlerimiz, Rutbayı iggal etmişlerdir.

Nairobi, 12 (A.A.) — Fena havaya rağmen, Habeşistanın cenup bölgesindeki İngiliz kuvvetleri, muvaffakiyetlerini istismar etmekte ve Addis - Ababa'nın cenubunda faaliyetle bulunan kollar, düşmanı kuvvetli surette taziykte devam etmektedir.

Nahrobye gelen haberlere göre, düşmanın maneviyatı, cenubi Afrika hava kuvvetlerinin hücumlarından ve İtalyanların arkaları na ve cenahlarına Habeş vatan - perver ordularının yaptığı hücumlardan dolayı sarsılmış bulunmaktadır.

Otomobil kazası

(Baş tarafı 1 ncide) Avni idare etmiş, rastgele Sultanahmet, Beyazıt, Kasımpaşa, Hürriyet ebediyeye gidip gelmiştir. Bundan sonra üç genç otomobille gece geç vakit Sarıyer'e gitmek istemişlerdir. Otomobil Maslak yolundan sürülürken ilerleyerek Hacıosman bayırı civarına gelmiş, burada yolun kenarındaki bir ağaca şiddetle toslanmışlardır. Çarpma neticesinde otomobil parçalanmış, içindekilere Turhanm kolu kırılmış, Avni ile Celâlin de bacakları yaralanmıştır. Yaralılar, Şişli çocuk hastanesine kaldırılmışlardır. Adli tahkikata müddetumum muavinlerinden Kâmir Bora elkoymuştur.

Dünün ve bugünün haber ve hâdiseleri

Irak kütaları İngilizlerin ilerleyişini durdurmak için Frat bentlerini açtılar

Bağdat civarındaki arazi su altında kaldı

İbnissuud, Raşit Ali'ye müzaheret etmiyecek

Nevyork, 12 (A.A.) — United Press ajansının kâhiredeli muhabiri bildiriyor:

İngilizler Irak kütalarını Habbaniye hava meydanından Bağdadın 50 kilometre garbında bulunan Faluca ile Bağdadın batı şimalinde kâin Ramadideki müdafaa mevzilerine çekilmeğe mecbur etmişlerdir.

Irak kütaları İngiliz kuvvetlerinin ileri hareketini durdurmak için Fratehrin bentlerini açarak Faluca ile Bağdad arasındaki arazi su altında bırakmışlardır.

IRAK TEBLİĞİ

Bağdad, 12 (A.A.) — 13 numaralı Irak tebliği:

Bir düşman bombardman tayyaresi Rutba civarında bulunan ordu ve polis kuvvetleri üzerinde uğmuş ve bunların İngiliz kütaları olduğunu zannederek alçalmış ve bir mesaj atmıştır. Mitrilyözlerimizin şiddetli ateşine tutulan tayyarenin hasara uğramış olması muhtemeldir. Bilâhare bir miktarda zırhlı otomobil Rutba kalesine hücum etmiştir. Şiddetli bir muharebeden sonra bu hücum tardonulmuştur. Düşman iki zırhlı otomobil kaybetmiştir. Muharebeye iki düşman tayyaresi iştirak etmiştir. Bu tayyarelerden biri Rutba kalesinin bir kilometre cenubunda alevler içinde düşmüştür.

Beyrut, 12 (A.A.) — Dün akşam nesredilen Irak tebliği:

Garp mntakasında iş'ara değer bir şey yoktur.

Cenup mntakasında 10 mayısta bir İngiliz tayyaresi düşürülmüş bir diğeri de hasara uğratılmıştır.

Hava kuvvetlerimiz keşif uçuşları yapmışlardır.

Düşman hava kuvvetleri 10 mayısta Rutba'yı bombardman etmişlerdir.

İBNİ SUUD İRAKA YARDIM ETMİYECEK

Kahire, 12 (A.A.) — Buraya gelen haberlere göre Hicaz kralı İbnî Suud Irak hükûmetine tebligatta bulunarak İngiltere aleyhindeki hareket müzaheret edemeyeceğini bildirmiştir. İbnissuud Raşid Aliyi himaye etmeği reddetmiştir.

Diğer bazı haberlere göre Raşit Alinin şahsi müessesî Tahranda da bir muvaffakiyet elde edememiştir.

İranın Irak hâdiseleri karşısındaki resmi hattı hareketi tam bir ademî tasvip mahiyetindedir.

MOSKOVADA

Moskova, 12 (A.A.) — Ofi ajansı bildiriyor:

Moskova radyosu son günlerde Irak haberlerine birinci derecede yer vermeğe başlamıştır. Hattâ bugün Irak'taki askeri vaziyet hakkındaki haberler Alman tebliğinden evvel verilmiştir.

Berlin, 12 (A.A.) — Yarı resmi bir menbadan bildiriliyor:

Sovyetler Birliğinin Irak'a diplomatik münaşebetler tesisine taraftar bulunduğuna hakkındaki Sovyet beyanatının Alman paytahtındaki siyasi mahfillerin dikkatini celbettiğine şüphe yoktur. Berlindeki telâkkiye göre Sovyetler Birliği Irak hükûmetine, İngilizlerin inandırmak istediklerinin aksine olarak, asi bir hükûmet nazariyle bakmaktadır.

Arjantin hariciye nazırı Amerikaya gitti

Nevyork, 13 (A.A.) — İspanya ve Portekizden gelmekte olan yeni Arjantin hariciye nazırı Bruiz Guinazu, Nevvorka muvasalat etmiş ve Arjantinin Amerika Birleşik devletleri nezdindeki büyük elçisi ile Amerikan protokol dairesi müessesîleri tarafından karşılanmıştır. Guinazu, buradan Buenos - Aires'e gidecektir. Kendisi, Amerika Birleşik devletlerini ziyaretini çok mühim telâkki ettiğini söylemiştir.

Fonpapen Ankarada

Ankara 13 (Husulî) — Almanyannın Türkiye büyük elçisi Fon Papen dün saat 18,40 da tayyare ile gelmeye gelmiştir.

Rudolf Hess

(Baş tarafı 1 ncide) nal - Sosyalist partisi tarafından dün nesredilen tebliğde yazılı beyanat şüphe ile karşılanmaktadır. 800 millik bir uçuşa tegebbüs eden bir adamın bittabi suurna sahip olacağı tebarüz ettirilmektedir.

Hess'in Almanyaya avdet için lâzımgelen benzin miktarmı alma dan havalanması kendisinin memleketine dönme niyetinde olmadığı kanaatini vermektedir.

Hess'in yaverlerinin kendisini yakından takip etmek emrini almış oldukları da tebarüz ettirilmiştir.

Bu suretle icabı kâline Hitleri istihlâf edecek olan bu zatın Almanyada nezaret altında bulunduğuna da anlaşılmaktadır.

Londra, 12 (A.A.) — Bağvekâlet, bu akşam saat 23.20 de aşağıdaki deklarasyonu neşretmiştir:

Almanyannın Führer muavini ve nasyonal - sosyalist partisi sefi Rudolf Hess, aşağıdaki şerait içinde İskoçyada yere inmiştir.

10 mayıs cumartesi gününün gecesi, keşif tayyarelerimiz, bir Messerschmitt - 110 tayyaresinin İskoçya sahilini geçtiğini ve Glaskov istikametinde uçmakta olduğunu bildirmişlerdir. Bir Messerschmitt - 110 tayyaresinin bu vaziyette Almanyaya dönme için benzini mevcut olamayacağından, evvelâ bu habere inanılmamıştır. Fakat bilâhare mitralyözlerinde kurşun bulunmayan bir Messerschmitt - 110, Glaskov civarında yere düşerek parçalanmıştır. Biraz sonra, parçatılmış olan bir Alman subayı, ayak bileği kırılmış olarak civarda parçatılmış ila beraber bulunmuştur. Bu subay, Glaskov hastahanesine getirilmiş ve burada evvelâ isminin Horn olduğunu söylemiş, fakat bilâhare Rudolf Hess olduğunu bildirmiştir. Üzerinde, her halde hüviyetini tesbit için olacak, kendisinin muhtelif yaşlarda alınmış muhtelif fotoğrafları bulunuyordu. Hess'i şahsen tanıyan birçok kişi, bu fotoğrafların Hess'in fotoğrafları olduğu kanaatini izhar etmişlerdir. Bunun üzerine, harpten evvel Hess'i çok yakından tanıyan bir hariciye memuru, hastahane kendisini görmek üzere tayyare ile Glaskova gönderilmiştir.

Berlin, 12 (A.A.) — D. N. B. ajansı bildiriyor:

Führer muavini Rudolf Hess - ki seneden seneye artmakta olan bir hastalığı dolayısıyla Führer kendisinin bir tayyare ile Almanya'ya katî suretle menetmiştir - son zamanlarda, bu yaşa rağmen bir tayyare ele geçirmeğe muvaffak olmuştur. 10 mayıs cumartesi günü saat 18 sularında, Hess, Augsburgdan tayyare ile hareket etmiş ve şimdiye kadar bu uçuştan geri dönmemiştir. Biraktığı bir mektup, maalesef bir zihin tagayyürü âlâmetleri göstermekte ve bu da Hessin cinnet hayalâtına kurban gitmiş olmasından endişe ettirmektedir.

Führer, derhal, bu uçuşlardan haberdar olan ve Führerin yaşadığı bil-melerine rağmen bu uçuşlara mâni olmamış bulunan veyahut icap ettiği takdirde bu uçuşları ihbar etmemiş olan Hessin yaverlerinin tevkifini emretmiştir.

Bu vaziyette, Nasyonal - Sosyalist partisi, maalesef, kendisini Hessin tayyaresiyle bir yere düşmüş olduğunu veyahut bir kazaya kurban gitmiş bulunduğuna sanmak mecburiyetinde görmektedir.

Yeni Hırvat Devletinin hududu Yakında nesredilecek

Berlin, 13 (A.A.) — Yarı resmi bir menbadan bildiriliyor:

Berlin siyasi mahfilleri, yeni Hırvat hudutlarını yakında nesredilmesini beklemektedir.

Sorulan bir suale cevaben, Alman hariciyesi, Berlindeki Hırvat elçisinin, yalnız Alman - Hırvat ufak hudut mntakasmadaki tahdit işi ile meşgul bulunduğunu kaydedilmiştir.

Polonya Başvekil muavini

Londrada hava hücumu esnasında yaralandı

Londra, 13 (A.A.) — Polonya başvekil muavini general Sosnovski, Londra üzerine cumartesi günü yapılan hava hücumu esnasında yaralanmıştır. Generalin bulundugu evin civarına bir bomba düşmüş ve generalin ellerine bir ameliyat yapılmıştır. Bundan evvelki harplerde birçok defa yaralanmış olan general Sosnovski, bu yaralarına ehemmiyet bile vermemektedir.

Hamburgtaki tezgâhlar Ustüste iki gece bombalandı

Bremende de hasarat çok mühim

Londra, 12 (A.A.) — Hava nezaretlerinin istihbarat servisi bildiriyor:

Hamburg'un cumartesi akşamı yapılan şiddetli hücumlardan kendisini toparlayabilmesine vakt kalmadan, başka mühim miktarda İngiliz bombardman tayyareleri, pazar akşamı, bu büyük limanda tahribata ve iştişaya devam için aynı şehir üzerine göndermişlerdir. Elba nehri kıyılarında takriben 15 kilometre uzunluğunda geniş bir sahayı ihtiva eden doklar ve deniz tezgâhları, her istikamete bombalanmıştır. Blohm ve Voss tezgâhları, yeniden yüksek infilâk ve yangın bombaları ile hasara uğratılmıştır. Şehrin endüstri mahallerine de ağır hücumlar yapılmıştır. Bremen üzerine yapılan hücum da, Hamburg'a yapılan hücum kadar şiddetli olmuştur.

Londra, 12 (A.A.) — İngiliz hava nezaretinin tebliği:

Dün gece Hamburg ve Bremen'e yapılan hücumlar hakkında alınan tafsilât, bu iki şehir, deki deniz inşaat tezgâhlarının ve endüstri mahallerinin büyük çapta bombaların ve yangın bombalarının tahribatına maruz bırakıldığını göstermektedir. Çıkarılan büyük yangınlar, tayyarelerimiz bu şehirleri terkederken hâlâ yanmaktaydı.

Aynı zamanda, başka hedeflere ve burada Emden'e ve Rotterdam doklarına daha küçük hücumlar yapılmıştır.

Bombardman servisine mensup dört tayyare, bu harakattan dönmemiştir.

Tex adasında Ymuiden deniz tayyare üssü doklarına da dün gece hücum edilmiştir. Bu harekete iştirak eden tayyarelerimiz hepsi salimen üslerine dönmüştür.

Berlin, 12 (A.A.) — D. N. B. ajansı bildiriyor:

İngiliz hava kuvvetleri 11-12 mayıs gecesi Şimali Almanya üzerine gelerek Hamburg ve Bremen'e hücum etmişlerdir. İngiliz tayyarelerinin Bremen'e bundan evvelki son iki akında yaptıkları gibi yine şehrin merkezindeki meşhûr mahalleler bombalanmıştır. Son hücum esnasında ameliyat salonuna bomba isabet eden Bremende ki büyük şehir hastahanesi bombalarla yeniden hasara uğramıştır. Bundan başka Saint - Joseph hastahanesine de isabet vaki olmuştur. Mahdud miktarda infilâk bombası atılan liman mntakasında birkaç hangar ateş almışsa da halkın dikkate sayan disiplini sayesinde siviller arasında ancak bir miktarda telefât olmuştur. Oldukça kalabalık bir İngiliz tayyare tezekküllü Hamburga hücum ederek infilâk ve yangın bombaları atmıştır. Bu bombalar şehrin Altona mntakasmadaki meşhûr mahallelerinde mühim hasarlara sebebiyet vermiştir. Bir birahane de oldukça ehemmiyetli bir yangın çıkıyorsa da itfaiye müfrezelerinin süratle müdahaleleri sayesinde büyümesine meydan verilmemiştir.

Reisicumhurun portreleri

Ankara, 12 (A.A.) — Rize, İnebolu ve Gerze vilâyet ve kaza merkezlerinden aldığımız telgrafların Şef İsmet İnönü'nün imzaları ile diye etmiş oldukları fotoğrafları sevgi ve saygı tezahüratı aramamızı parti ve halkverlerinde şeref mevdi-rine konulduğunu bildirmektedir.

Mağuş afyonlar satın alınıyor

Ankara, 12 (Husulî) — Hükûmet bir defaya mahsus olmak üzere mağuş afyonlarla yuğurlanmış afyonları satın almaya karar vermiştir. Bu malların 10 haziran salı günü alımı mma kadar İstanbul'da ve Akyon'da rahisarda alâkadar makama teslim garttır. Bu tarihten sonra götürülen afyonlar alınmayacaktır. Ve bu mağuş afyon alımı bir defaya mahsusur. Yeni mahsul karıştırılırsa bunlar müstahşillerin elinde kalacaktır.

İspanya Alman askerlerine geçil vermeyi kabul etmiş!

Londra, 12 (A.A.) — Taymıs diyet ki:

Cebelütterika yürümek üzere general Frankonun Hitler'e verdiği tahdit müsaadenin Fransanın İspanyada büyük elçisi Pietri tarafından Vize mareşal Petene tebliğ edildiği söylenmektedir. Bir müddet evvel imza edilmiş olan bir vesika mareşal Petene tarafından kendisine tebliğ edilmiştir. Taymıs gazetesinin Fransanın hududundan aldığı hususî malumatı göre general Franko İspanyadan çıkacak Alman ileri hareketinin tahmini tayin etmeği Hitler'e bırakmıştır. Bu ileri hareketine bu aym on beşten sonra başlanacağı zannedilmektedir. General Franko Almanyaya İspanyaya yiyecek maddeleri temin edeceği hakkında Hitler tarafından yapılan vald üzerine Alman tayyareleri daha uzun müddet tahammül edememiştir. Bu suretle general Frankonun Almanyaya karşı girdiği taahhütleri den kuvvet alan amiral Darlan, mareşal Petene Hitlerin Fransız topraklarından bir kısmını İtalyaya terk edilemeyeceği hakkındaki valdlerini bir sürele Suriye üslerinden ve demir yollarından istifade etmedik denihis eden Alman taleplerini reddetmemiştir. Bu reddedilmeyeceğini bildirmişlerdir. Bundan başka Alsace - Lorraine'e muhtemel harpten evvelki Fransız hudutlarına mücavir Fransızca konuşan yerlerin arazi verileceği de söylenmektedir.

İki yaralama hâdisesi

Dün şehirde iki yaralama vakası olmuş, ikisinin de faili yakalanmıştır. Takdimdeki ikembece dükkânında oturan Galatalı M. Ali adında birisi gâlti ile kolundan yaralanmıştır.

Bezanıtta Çadırcılarda 153 numaralı da kahveci Ali Karaman, Karagözüne sokakında 2 numaralı evde oturan Ömer kızı Hikmet, komşusu Fatma Ömer bahçesinde çamaşır yıkanırken ateş yakmış, sıyrıyan kıvrımlarından duvar tahtaları tutuşmuş; bu yangın çıkmıştır. Alevler içeriye sırayet etmiş; odada bulunan yataklar yorgan yandıktan sonra ateş sönmüştür.

POLİSTE:

İki yaralama hâdisesi

RAHMANCIK

Pastırmanın hürriyeti!

Gazetelerden birinde okudum. Pastırma flatları yükseliyormuş! Değrusu buna bir mânâ veremedim. Çünkü, mevsim kış değil ki, fazla istihlak yüzünden, pastırmacılar, başka gıda ve giyecek maddeleri satanlar gibi, işin kurnazlığına katarak flatı yükseltmişler. Malum a, pastırma kış mevsiminde çok yenir. Yalnız isret sofralarını değil, aile sofralarını da süsler. Genç Ermeni vatandaşlarımız, gememli yakut renkli pastırmalara bayırlar, yaz mevsiminde de yerler ama, kış kadar değil... Mübareğe ben de bayırdım. Yağışın da, yavanın da, gevreyinin de, kış günü denilen cinsinin de ayrı ayrı lezzetleri vardır, ağza aldım mı, eskid Şam baklavaları gibi eriyiverir. Hele yurttalısı pek nefis olur.

Rokusu mu?.. Ondan bahsetmeyin. Her güzelin bir kusuru vardır. Pastırmanın da bu kadar olmasın mı canım?..

Maamafih pastırma deyip de geçmeyin. Onun bir tarihi olmadıkça beraber, zaman zaman devleti meşgul etmiş, sadrazamların riyasetinde meclisler toplanarak kararlar vermişlerdir. İçtimalara İstanbul kadısı da iştirak eder, onun izni ve müsaadesi olmadan pastırma pastırma çıkarılmazdı.

Pastırma kanununa dair Tevki Abdürrahman paşa, üç yüz yıl evvel yazdığı eserinde şu malumatı veriyor:

"İhtisap ağası Yedikulenin dışındaki Tokat mevkinde veziri âzam hazretleri için ziyafet hazırlar. Orada bir mescit vardır. Vezirâzam ruşmerre âdet olan kol belid üzere önünce çavuşbaşı ağa çavuşlarla ve kapı kethüdarları ve pastırma ve tüfenkçiler ve arıncı muhazir yoldaşları ve ösküflerle

ve muhazir süpürgesile ve sair hudam ile erkence sarayından hareket buyurup ve bu mescide varıp sabah namazını andı eda ederler. Kadı efendi ve yeniçeri ağası orada bulunurlar. Lâkin namazdan önce görümezler.

"Namazdan sonra vezirâzam Selimisin giyip ve yeniçeri ağası ol mahalde selimisine gelip vezirin koltuğuna girip atma bindirir; kadı efendi dahi rifu ve uzun yeni sofu ile binip ileri gider. Ve inip selâma durur. Çavuşbaşı dahi selimisin giyip ileri gider. Reisül-küttâb efendi dahi selimisine çavuşbaşı ile yürür, ağa dahi binip vezirâzâmın önüne düşer. İhtisap ağası başında perişani, ortada kuşak ve elinde asâ ile mescit önünde de karşı gelip vezirin eteğini öptükten sonra önüne piyade gider.

"Ziyafet mahalline varıldıkça ağa önce inip veziri koltuklar ve eline bir asâ verir; sonra vezir oturup kadı efendiyi ve ağayı dahi huzurunda oturtup pastırmaya müteallik musahabet ederler. Ziyafetten sonra pastırmalar âdeti kadim üzere tahmin olupun vezirâzam hazretleri bey'ü şirasına izin ve ferman ve muhtesep ağasına bir hil'at ihvan eder..

Görüyorsunuz ya, eski devirlerde pastırmanın piyasaya çıkışı ne külfetlere bağlanmış! Pastırmanın bile hürriyeti yokmuş! Halbuld şimdi öyle mi ya? Meclis kararları filân olmadan kangal kangal pazara çıkıyor, satılıyor, hem de yalnızca halis inek pastırmaları değil.

Meyden imdat umarız, merdi meykedeyle, Pastırma yoluna cismile, can ile fedayız! LAEDRİ

Türk dil kurumunun bir eseri
Yeni imlâ kılavuzu
üzerine öntasar

— 3 —

Harflerimiz ve harflerimizin yazılış ve okunuşları

(Baş dünkü sayı...)

13 — Türkçe kelime yapıları, iki

yolda olur:

a) Bir kelimeye bir veya birkaç ek

getirilerek kelime yapılır.

b) Bir kelimeye başka bir kelime

bişerek bişerek kelimeler yapılır.

c) Bunların yazılış kuralları aşağı-

daki bölümlerde gösterilmiştir.

EKLER

14 — Eklr, Türkçe kelimeye bit-

tiren onulla seçse de kaynaşan ve

anlamında veya cümle için

özel rolünde bir değişiklik yapan dil

harfleridir. Eklr kelimeye bağlar-

ken kullandıkları harfleri de ek-

le gitti seçse kelime ile kaynaşır.

Bu kaynaşması, sesli harflerde ol-

duğu gibi, sert harflerin yumuşama-

sı veya yumuşak harflerin sertleşme-

sı yoluyla sessiz harflerde de olabilir.

(Burada sözü geçen "aralık harfle-

ri, bir kökte bir ek arasına giren

harflerdir. Dilimizde bunlar iki kısım-

dır:

Birincisi sesli aralık harfleridir ki

sesizle bağlayan bir ek ile gene ses-

siz biten bir kök veya kelime arası-

na giren dar sesli harflerdir. Meselâ

kütâbım, Geliyor, Kolumuz, Gültüyor

kelimelerindeki i, u, ü gibi.

İkincisi sessiz aralık harfleridir ki

bunlar da y, n, s, ş den ibarettir.

Genel olarak isimlerin i li ve e li

mekullük halleri ile fiil tasriflerinde

sesli ile biten kelimeden sonra gene

sesli ile bağlar bir ek geldiği zaman

sesli arasına bir y gelir. Ödayı,

vâkıy, gelmiyecek, yapmalıyız, gele-

lim... gibi.

Bir tamin başka bir isimle tamam-

lanmam (izafet) halinde birinci isim

den önce bir (n) alır. Ödanim, koru-

mam, derinim, sürünüm... gibi.

Gene bu halde ikinci isim bir sesli

ile bağlarsa (i) ekinden bir (s) ge-

lir: Babası, annesi, kendisi, sürüsi...

gibi.

Yalnız (su) kelimesi müstesna ola-

rak (suyun) ve (suyu) olur.

Bu ikinci isim, i li ve e li, den li

mekullük hallerine veya yeniden ta-

mamlayıcı, birinci isim haline konul-

duğu zaman (i) veya (si) ekinden

sonra bir (n) gelir: evini, kapısına,

gözünde, koyundan, yazısının... gibi.

§ 18 de gösterildiği üzere li me-

kulluk halinde ise bu ikinci isme bir

y getirilir:

Sevgilisiyle, babasıyla... gibi.

İşaret zamirleri (er) aldığı zaman

da oraya bir (n) gelir.

Sayı adlarına (er) getirilerek ya-

pılan timestime sayılarında sayı bir

sesli ile biterse (er) den önce bir (s)

konulur: ikiser, altısar, yirmiser... gi-

bi.

Eklrde ve sesli aralık harflerinde

sesli ve sessiz kaynaşmaları § 15 ve

§ 16 da gösterilmektedir

15 — Türkçe eklr, ya (a-e) ve

yahut (i-ü-ü) seslilerinden birini a-

lırlar; (o) ve (ö) seslileri - yalnız

(yor) ekinden başka - eklere gir-

mezler.

Bu eklrın ses benzeşmesi şu şekil-

de olur:

I. (a-e) li eklrde:

A, o, u, i dan sonra: ...a;

E, ö, ü, i, den sonra: ...e gelir.

Sokakta, ondan, kuyuya, kıyıda;

Evde, gözden, güle, sergide... gibi.

II. (i-ü-ü) li eklrde ve aralık

harflerinde:

A, i dan sonra: ...ı;

e, i den sonra: ...ı;

o, u dan sonra: ...u;

ö, ü den sonra: ...ü gelir.

Arabaya, sarıya; evi, kediyi; otu,

kuzuyla, gözü, güli; kalyor, geliyor;

oluyor, görüyor... gibi.

Yalnız (yor) ve (ken) eklr bu

kurula uymuyarak hiç değişmezler.

Türklerin Bizans kapılarında at oynattıkları zamanlardı; Rahmancık, güneşe "Ya doğ, ya doğayım!..", diyen erkek güzeli bir yürük delikanlı idi: uzun boy, lu, şahin bakişlı, kurt yürüyüşlü, esmer, kara kaşlı, iri kara gözlü, bırıkları henüz terlemiş bir civan yeğitti. Orhan Gazinin Aydos kalesini fethetmeğe gönderdiği iki yüz kadar cenk eri arasında en gençleri bu yürük çoçuydu. Aydos kalesi İstanbul yolu üzerinden Alem-dagının arkasında sarp bir kayalık üstünde idi.

Kale dört bir taraftan sarıldı, fakat zaptı imkânsızdı. O zamanın hücum silâhları olan kılıç ve sapan taşı ile böyle sarp kale alınmazdı. Aydoslular aç kalırsa beki teslim olurlardı; Aydosun erzakı bitinceye kadar da Bizanstan elbet bir yardım gelecekti.

Bir gün, Rahmancık kale önündeki sahrada at ile dolaşırken, hayvanının ayağı dibine bir sapan taşı düştü. Taşta bir kâğıt sarılıydı. Merak etti. Açtı. Rumca yazılmıştı. Rumca bilen bir silâh arkadaşına okuttu. Kâğıtta şunlar yazılıydı: "Ey güzel Türk delikanlısı. Ben Aydos beyinin kızayım. Bir gece bir rüya gördüm. Bir karanlık kuyuya düşmüşüm. Feryat ederim kimse cevap vermez... Kurtulmaktan ümidimi keştiğim anda

gördüm ki bir nurdan yapılmış civan beni kuyudan çekip kurtardı. Geçen gün kaleden sizin askerleri seyrederken seni gördüm. Bildim ki rüyamda gördüğüm yeğitsin!.. Kaleyi almak isterseniz, hemen kale önünden uzaklaşıp gidin... Üç gece sonra, gelin, ben içinizden birkaçını ip salıp kaleye alayım... Onlar kale kapısını açsınlar... Aydosu girin!.. Bu mektup Rahmancık ile arkadaşlarımız çok düşündürdü. "Ne olabilir?.. dediler... Birkaç yiğidi kaleye alıp kılıç mı üşürler?.. Ne olur ki... Biz bir kere kaleye ayak basalım... Kaleyi fethederiz inşallah!..",

Kızım yazdığı gibi yaptılar. Aydos önünden çekildiler. Rahmancık dört beş arkadaşile kale altına gelip taşın atıldığı tarafta ipin sallandığını gördüler. İpe sarılıp tırmandılar. Mektup bir tuzak değildi. Kendilerini dünya güzeli gibi bir kız bekliyordu. Rahmancıkla arkadaşları kalekapılarını içerdan açtılar. Türkler Aydosu zaptetti. Rahmancık Aydos beyinin kızıyla evlendi. Bir oğlu dünyaya geldi; onun adına Kara Rahman dediler; o kadar cesur bir yeğit oldu ki, düşmanın gözlerine uykuyu haram etti. Analar yaramaz oğullarını "Kara Rahman geliyor!..", diye korkuturlardı.

Enderunu Humayunun Zülüflü ağaları

Sarayı hümayunda kaf tanı ve dolmalı ağalar - Saray iç oğlanlarının günlük hayatı - Sarayda bayram eğlenceleri - Zülüflü ağaların bayram tuvaletleri - Dört sarayda 4000 iç oğlanı - Zülüflü ağalar arasından yeti şen maarif ehli -

Yazan: Müverrih Mehmet Halife

350 SENE EVVEL OSMANLI SARAYINDA YAŞAMIŞ BİR ZÜLÜFLÜ AĞA

dar Kuran okur. Akşam namazını kıldıkdan sonra yatıya kadar, abdest tazelenir, herkes kendi yerinde âdap ve erkânla oturup yatır ezanını beklerler. Ezan okunduğu gibi ikişer ikişer gıft olup hünkâr mescidine varılır. Her odalı tertip üzere mescide kendilerine tahsis olunan yerlerde cemaatle namaz kılar. Namazdan sonra imam ayağa kalkıp padişaha dua eder. Sonra herkes odasına varıp ayak üzere durup padişahın selâmeti ve geçmiş padişahın ruhu için üç rihlâ ile bir fatiha okur, sonra, yatar. Sabahleyin seher vaktinde, güneş doğmadan kalkılır. Âdet üzere giyiniip abdest alır. Namaz vaktine kadar kuranı kerim okunur. Sabah namazından sonra güneş doğunca, herkes kalfası önüne varıp Kuran, dan ders alır. Bu zamanlarda desr okuyan bazı arkadaşlar, kendi yüzleri güzel olduğu kadar sesleri de güzel ve şirin olduğundan, o kadar lâtif edalarla ve yüksek, âlâ ve nefis Davudî sesle günâğün makamlarla Kuran okurlar ki işiten canları kendinden geçirir, ve gönü olmuşlere yeni bir hayat verirler.

"Bu zikrolunan vakıtlardan maadâ, padişah hizmeti oldukça yazı ve muhtelif ilimlerle vakit geçirilir. Bütün yıl böyle geçer. Dört gün dört gece şenlikler olur. Sonra yine okuyup yazma ve mutat hizmetlerle meşgul olurlar. Her zülüflü ağa yoluya terakki eder. Kırk kişilik olan has oda yer açıldıkça her bir odadan nöbetle ve yoluyla has odaya giderler. Meselâ, her bir odada başta kim varsa, has odaya evvelâ onlar gider... Her odanın emektarları, başta bulunanları bazan has odaya almazlar da, sipahilik yahut herhangi bir memuriyetle saray hizmetinden çıkarılır.

"Bazan, yirmi otuz ağa müstesna, saraydaki bütün zülüflü ağalar, birer vazife ile saraydan çıkarılırlar. (Buna büyük çıkma tabir edilir.) Onların yerine de Galatasarayında, İbrahim paşa sarayında ve Orta saraydaki oğlanlar alınır.

"Bir çocuk, sarayda, en az yedi, en çok sekiz yıl kalır.

"Bugün, padişahımız dördüncü Sultan Mehmet Hanın dört

Yalnız iki bayramda, padişahın izniyle, iki bayram gecesi ta gün ağarıncaya kadar türlü türlü oyunlar icat edip, herkes kudrei yettiği kadar kimi difâ, kimi atlas, kimi serenk ve kimi şib kaftanlar giyer.. Esvaplara uygun ince ve lâtif çamaşırlar, kumaş ve altın işlemeli takyeler ve kusaklar, kumaşlar terlikler giyilir.. Envai lâtif kokular, buhur ve anber sürünülür... Ertesi gün padişah bayram namazını edâ ettikten sonra has oda önünde kurulan tahta oturur. Zülüflü ağalardan kırk kişi, mertebelerine göre altın üsküf giyip geri kalanları altın sırma işlemeli takye giyerler. "Evvelâ has odalıları sırayla gelip padişahın eteğini öperler.. Sonra hazineli, kilârlı, seferli, büyük ve küçük odalı gılmanlar gelip etek öperler. Herkes odasına geldikten sonra biribirleriyle kucaklaşıp bayramlaşır.

Dört gün dört gece şenlikler olur. Sonra yine okuyup yazma ve mutat hizmetlerle meşgul olurlar. Her zülüflü ağa yoluya terakki eder. Kırk kişilik olan has oda yer açıldıkça her bir odadan nöbetle ve yoluyla has odaya giderler. Meselâ, her bir odada başta kim varsa, has odaya evvelâ onlar gider... Her odanın emektarları, başta bulunanları bazan has odaya almazlar da, sipahilik yahut herhangi bir memuriyetle saray hizmetinden çıkarılır.

"Bazan, yirmi otuz ağa müstesna, saraydaki bütün zülüflü ağalar, birer vazife ile saraydan çıkarılırlar. (Buna büyük çıkma tabir edilir.) Onların yerine de Galatasarayında, İbrahim paşa sarayında ve Orta saraydaki oğlanlar alınır.

"Bir çocuk, sarayda, en az yedi, en çok sekiz yıl kalır.

"Bugün, padişahımız dördüncü Sultan Mehmet Hanın dört

sarayı (Galatasaray, Sultanahmette İbrahim paşa sarayı, Topkapı sarayı, Orta sarayı) zülüflü oğlanlarla otludur. Padişahımızza dua eden en az 4000 oğlandır. Bunların arasında zamanımızda yetişen maarif ehlini beyan edelim. Başta, zülüflü ağaların güzidesi, hazine odasından has odaya alınmış olan Ali ağadır. Muhtelif ilimlere vakıftır. Bilhassa tefsir ve hâdis ilminde derindir. Saray uleması arasında meşhur olan "Şifailü'mü'minin" adında bir eser telif etmiştir. Bu Ali ağanın kalfalık edip yetiştirdiği Mirza Mehmet Halife de tefsir, hâdis, fıkıh, feyiz ve aklıyatta eşsizdir. Saraydan büyük oda hocalığıyla çıkmıştır. Büyük odadaki çocukları çok güzel derslere başlattı. Kilâr imamı, Mahmut Halife de bir vücuda lâtif, akşam aramızda ziyade mütefennin olarak seçilmiştir. Saraydan Galatasaray hocalığıyla çıktı. Benim bulduğum seferli odası ulemalarına gelince, bir çok hafız ve hattat yetiştirmiştir. Onlardan biri Tokatlı Ali Halifedir.

Bir çok fende mahir kimseler olup, padişahın peşkir oğlanı iken saraydan çıkıp Galatasaraydaki çocuklara hoca oldu. "Fıkıhrekber" ve "vasiyetname" namındaki eserleri gayet lâtif tercüme etmiştir. Seferli odasında yetişenlerden biri de şair Abdürrahman Çelebidir. O da ortalığın yüğreği ve zamanın makbul fuzalâsından idi. "Pendi attar", namındaki eseri eşsiz bir şekilde sarhetti. Ayrıca farsca iş'arı o kadar lâtif idi ki arap ve fars üdebâsi hayran olurdu.

Muamma tanziminde üstüne adam bulunmazdı. Marifeti sebebiyle seferliden has odaya alındı"

(*) On yedinci asır müverrihlerinden Mehmet Halife Koca Kenan paşanın iç oğlanlarından. Çocukluğunda paşasıyla beraber bir çok vilâyetlerde dolaştı. Pek genç bir yaşta saraya, seferi odası gılmanları arasına yazdı; ve yaşadığı devre, bizzat şahit olduğu mühim vekafile ait "Tarihî Gılmanî" adını verdiği, küçük fakat çok kıymetli bir eser bıraktı.

İstanbul Belediyesi
İlanları

Kabaşağa iskele karşısındaki mahallin, iki sene müddetle kiraya verilmesi işi açık arttırmaya konulmuştur. Yıllık kira bedel muhammeni 40 lira ve ilk teminatı 6 liradır. Şartname zabıt ve muamele müdürlüğü kaleminde görülebilir. İhale 26.5.941 pazartesi günü saat 14 te damil encümende yapılacaktır. Taliplerin ilk teminat nakdüz veya mektuplarla ihale günü muayyen saatte oaimi encümende bulunmaları. (2598)

(Devamı var)

YABANCI DİL DERSLERİ ALMANCA (43)

(Her hakkı Haber gazetesine aittir)

RENATE

Storm

— 43 —

RENATE

Storm

— 43 —

1. An meiner Seite stand Renate; ich hörte ihren Odem gehen und konnte gewahren, wie ihre Augen angstvoll und nach allen Seiten in die vor uns hingestreckte Nacht hinausschauten; denn uns im Rücken hinter den gewaltigen Schatten des Waldes lag das letzte Tageluchten.

2. Da musste ich mit dem Psalmisten sprechen: "Herr, du machest Finsternis, und es wird Nacht; aber Himmel und Erde sind dein: denn du hast sie gegründet und alles, was darinnen ist!"

3. Indem aber rührte Renate mit der einen Hand an meine Schulter, und mit der anderen wies sie auf das Moor hinaus.

4. "Was meinet du, Renate?" frag ich.
— "Sehet ihr nicht? Dort?"

5. Und da ich meine Augen anstrengte, meinete ich fern im Dünste einen Schatten schreiten zu sehen; aber nur eines Atemzuges lang "War das dein Vater?" frag ich wieder.

6. Da nickte sie und sprach: "Verzeihet, meine Angst war töricht; er ist schon jenseit unseres Moores auf der festen Geest."

7. "So lasset uns eilen," rief ich; "ob wir ihn noch erreichen mögen!"

8. Aber sie ergriff mit beiden Händen meinen Arm: "Das Moor, Heer Studiosi, kennt ihr das Moor? Wir können nimmermehr hinüber!"

9. Dann, als ob ein plötzliches Grauen sie befiel, zog sie mich zurück und sagte: "Kommet, hier führt der Weg am Wald hinab!" und liess meine Hand nicht los, solange wir den düstern Ungrund an unserer Seiten...

10. Die Handschrift ist hier Lückenhaft; zunächst fehlen einige Blätter gänzlich, das dann Folgende ist durch Wasserflecke fast zerstört.

11. Doch ist zu ersehen, dass der Studiosi Josias ein Musikfreund und mit seinem Vater der Ansicht Dr. Duthers war, die Lateinische Sprache habe viel feiner musica und Gesanges in sich, daher han sie keinesweg aus dem Gottesdienste solle wegkommen lassen.

(1) Odem — Atem. Soluk, nefes. (2) Psalmist: Mezmur okuyan; Hazreti Davud. (3) Atemzug: nefes, soluk; letzter Atemzug, son nefes; bis zu meinem letzten Atemzug, son nefesime kadar. (4) Gaestland: yüksek ve kuru arazi (bataklık ve saire gibi yerler aramızda, kuru adacıklar).

ANALİZ ve TEORİ

Almanca cümle kuruluşu hakkında mevcut kaideleri basitçe aşağıdaki tarzda göstermek mümkündür:

A. Bir fikrin anlatılmasına yarayan cümleler gramatikal parçalarla birbirine bağlanırken aldıkları şekil hususiyetlerine göre ya müstakil olarak veya manalarını tamamlayan diğer cümlelerle beraber bulunurlar. Müstakil cümleler başlı başlarına bir fikir ifade ettikleri gibi ya bozularak ya hut aynen başka bir cümle ile

1. Yan tarafmda Renate duruyordu; nefes alışlarını duyuyordum ve gözlerini korkuyla, önümüzde her tarafa doğru yayılmış bulunan geceyi delmek için nasıl dolaştığını da görebiliyordum. Çünkü arkamızda ormanın koyu gölgeleri gerisinde günün son ışıkları söniyordu.

2. Bu sırada Hazreti Davuddan bir Mezmur okumaktan kendini alamadım: "Yarab, karanlıkları sen halkediyorsun, ve gece oluyor; fakat gökyüzü ve yer senindir: çünkü onları ve onların içinde bulunan her şeyi sen yarattın!"

3. Fakat bu anda Renate bir eliyle omuzuma dokundu ve öteki eliyle bataklığı işaret etti.

4. "Ne var Renate?" diye sordum.
— "Görmüyor musun? orada?,"

5. Bu sırada o tarafa gözlerimi dikerek karanlıklarda bir gölgenin yürüdüğünü görür gibi oldum; fakat bu görüş yalnız bir nefes alımı kadar uzadı. "Bu baman mıydı?," diye tekrar sordum.

6. Başı ile evet işareti yaptı ve: "Affediniz, korkum çılgınca bir şeydi; babam işte Turbiyerimizin öte tarafmda kuru adacık üzerinde bulunuyor.."

7. "Acele edelim," diye bağırdım; "belki henüz ona yetişebiliriz."

8. Fakat iki eliyle koluma asıldı: "Bataklık bay mektepli, bataklığı bilmiyor musunuz? Onu asla geçemeyiz ki!"

9. Sonra ani bir korkuya uğramış gibi beni geri çekti ve: "Gel, burada yol ormandan aşağıya iner," dedi; elimi bırakmadı, uzun zaman karanlık boşluklarda yan yana yürüdük.

10. Hatıra defteri burada bir boşluk taşıyor; yukarıdakilerini takip eden birkaç sahife tamamen düştü, ondan sonra gelenler de su lekeleriyle bütünü bozulmuş.

11. Bununla beraber görüldü ki mektepli Josias musikiyi seviyor ve Latin dilinin ince bir musiki ve dini nağmeler için uygun geldiği bahsinde babasıyla beraber Lütther'in fikrine iştirak ediyor, bundan başka hiçbir suretle dini vazifeleri ifadan geri kalmıyor...

11. Bununla beraber görüldü ki mektepli Josias musikiyi seviyor ve Latin dilinin ince bir musiki ve dini nağmeler için uygun geldiği bahsinde babasıyla beraber Lütther'in fikrine iştirak ediyor, bundan başka hiçbir suretle dini vazifeleri ifadan geri kalmıyor...

11. Bununla beraber görüldü ki mektepli Josias musikiyi seviyor ve Latin dilinin ince bir musiki ve dini nağmeler için uygun geldiği bahsinde babasıyla beraber Lütther'in fikrine iştirak ediyor, bundan başka hiçbir suretle dini vazifeleri ifadan geri kalmıyor...

11. Bununla beraber görüldü ki mektepli Josias musikiyi seviyor ve Latin dilinin ince bir musiki ve dini nağmeler için uygun geldiği bahsinde babasıyla beraber Lütther'in fikrine iştirak ediyor, bundan başka hiçbir suretle dini vazifeleri ifadan geri kalmıyor...

11. Bununla beraber görüldü ki mektepli Josias musikiyi seviyor ve Latin dilinin ince bir musiki ve dini nağmeler için uygun geldiği bahsinde babasıyla beraber Lütther'in fikrine iştirak ediyor, bundan başka hiçbir suretle dini vazifeleri ifadan geri kalmıyor...

11. Bununla beraber görüldü ki mektepli Josias musikiyi seviyor ve Latin dilinin ince bir musiki ve dini nağmeler için uygun geldiği bahsinde babasıyla beraber Lütther'in fikrine iştirak ediyor, bundan başka hiçbir suretle dini vazifeleri ifadan geri kalmıyor...

11. Bununla beraber görüldü ki mektepli Josias musikiyi seviyor ve Latin dilinin ince bir musiki ve dini nağmeler için uygun geldiği bahsinde babasıyla beraber Lütther'in fikrine iştirak ediyor, bundan başka hiçbir suretle dini vazifeleri ifadan geri kalmıyor...

11. Bununla beraber görüldü ki mektepli Josias musikiyi seviyor ve Latin dilinin ince bir musiki ve dini nağmeler için uygun geldiği bahsinde babasıyla beraber Lütther'in fikrine iştirak ediyor, bundan başka hiçbir suretle dini vazifeleri ifadan geri kalmıyor...

11. Bununla beraber görüldü ki mektepli Josias musikiyi seviyor ve Latin dilinin ince bir musiki ve dini nağmeler için uygun geldiği bahsinde babasıyla beraber Lütther'in fikrine iştirak ediyor, bundan başka hiçbir suretle dini vazifeleri ifadan geri kalmıyor...

11. Bununla beraber görüldü ki mektepli Josias musikiyi seviyor ve Latin dilinin ince bir musiki ve dini nağmeler için uygun geldiği bahsinde babasıyla beraber Lütther'in fikrine iştirak ediyor, bundan başka hiçbir suretle dini vazifeleri ifadan geri kalmıyor...

11. Bununla beraber görüldü ki mektepli Josias musikiyi seviyor ve Latin dilinin ince bir musiki ve dini nağmeler için uygun geldiği bahsinde babasıyla beraber Lütther'in fikrine iştirak ediyor, bundan başka hiçbir suretle dini vazifeleri ifadan geri kalmıyor...

11. Bununla beraber görüldü ki mektepli Josias musikiyi seviyor ve Latin dilinin ince bir musiki ve dini nağmeler için uygun geldiği bahsinde babasıyla beraber Lütther'in fikrine iştirak ediyor, bundan başka hiçbir suretle dini vazifeleri ifadan geri kalmıyor...

Amerika- ya harp nereden gececek?

Amerikalılar bu tehlikeyi Atlas Okyanusundan ziyade Bering boğazı yolu ile Rusya tarafından bekliyorlar

Dünya silâhlanıyor!

Birkaç sene evvelki telaştı feradımız bu idi. Bugün ise silâhlanan dünya harbe başlamış bulunuyor. Bugün yeryüzü insanlarını korkutan hakikat yalnız şu: Bütün dünya harp sahası oluyor.

Hakikaten, Avrupanın göbeğinde başlayan harp, garbe, şarka, şimale, cenuba daire daire genişledi ve hattâ bir kıtadan diğerine atlayarak Afrikaya geçti.

Son günlerde Irak'ta patlayan ilk silâhlarla Asyaya geçmek ihtimalini de gösteriyor.

Kıtadan kıtaya atlayan harp bir gün, âdeta diğer bir dünya saydığımız Amerika'ya da acaba geçecek mi? Buna muhakkak nazariyle bakılıyor ve bilhassa Amerikalılar bunu ergeç karşılarına çıkacak bir hâdis olarak bekliyorlar.

Biz bu yazımızda harp karşısında Amerikanın vaziyetini ve, bilhassa, Amerika'ya harbin ne taraftan geleceğini, buna karşı Amerikanın nasıl hazırlandığını en esaslı noktaları ile gözden geçirmek istiyoruz.

Amerikalılar kendilerine harbin Avrupalardan, Atlas Okyanusu ile değil, Asyadan, Bering boğazı yolu ile geleceğini düşünüyorlar. Filhakika, motor kuvvetine (tanka ve tayyareye) dayanan bu harbin sirayeti deniz yolu ile güç olmaktadır. Bunun misalinin, Avrupa kara harbinin Manşi geçerek İngiltere topraklarına bir türlü intikal edemeyişinde görüyoruz. İtalyan sahillerinin karşı tarafı İngiltere elinde bulunan topraklar olsaydı, şüphesiz ki Sicilya yolu ile Afrika'ya Alman askeri ihracı da kabil olarmıyacaktı.

Amerikanın, kendisine bir harp kapısı olarak gördüğü Bering boğazı Rusya ile Alaska'yı birbirinden ancak 56 millik bir su ile ayırmaktadır. Boğazın bir tarafında Sovyetler Birliğinin Şarkburnu askeri üssü bulunmaktadır ki boğaza tamamiyle hâkimdir. Onun biraz cenubunda, Anadur körfezindeki diğer bir Sovyet deniz ve hava üssü Alaska (Amerikan) sahillerinden 100 mil açlıktadır. Biraz daha cenuba inersek diğer bir Sovyet deniz üssüne tesadüf ediyoruz, ki Amerikanın Aleutian takım adalarından 280 mil uzakta olan burası bir tahtelbahir üssü itihaz edilmiştir ve orada Rus askerlerinin talimine Alman zabıtları nezaret etmektedir. Bu üs, Kamçatka yarım adasının şarkındaki Komandorskiye adalarından kurulmuştur.

Kamçatka yarım adası burnunun açıklarında da bir Japon üssü Amerikan topraklarına karşı nöbet beklemektedir. Paramoşiri adasındaki bu Japon üssü Alaska sahillerinden 700 mil uzaklıkta bulunmaktadır.

Şimali kutpunun aşağılarında, iki kıtanın birleştiği yerde, üç ayrı millete ait olarak bir araya to-

(Emir beyan eden cümle)

4. Wunschsätze, Temenni beyan eden cümle.

5. Ausrufesätze, Nidaî cümle.

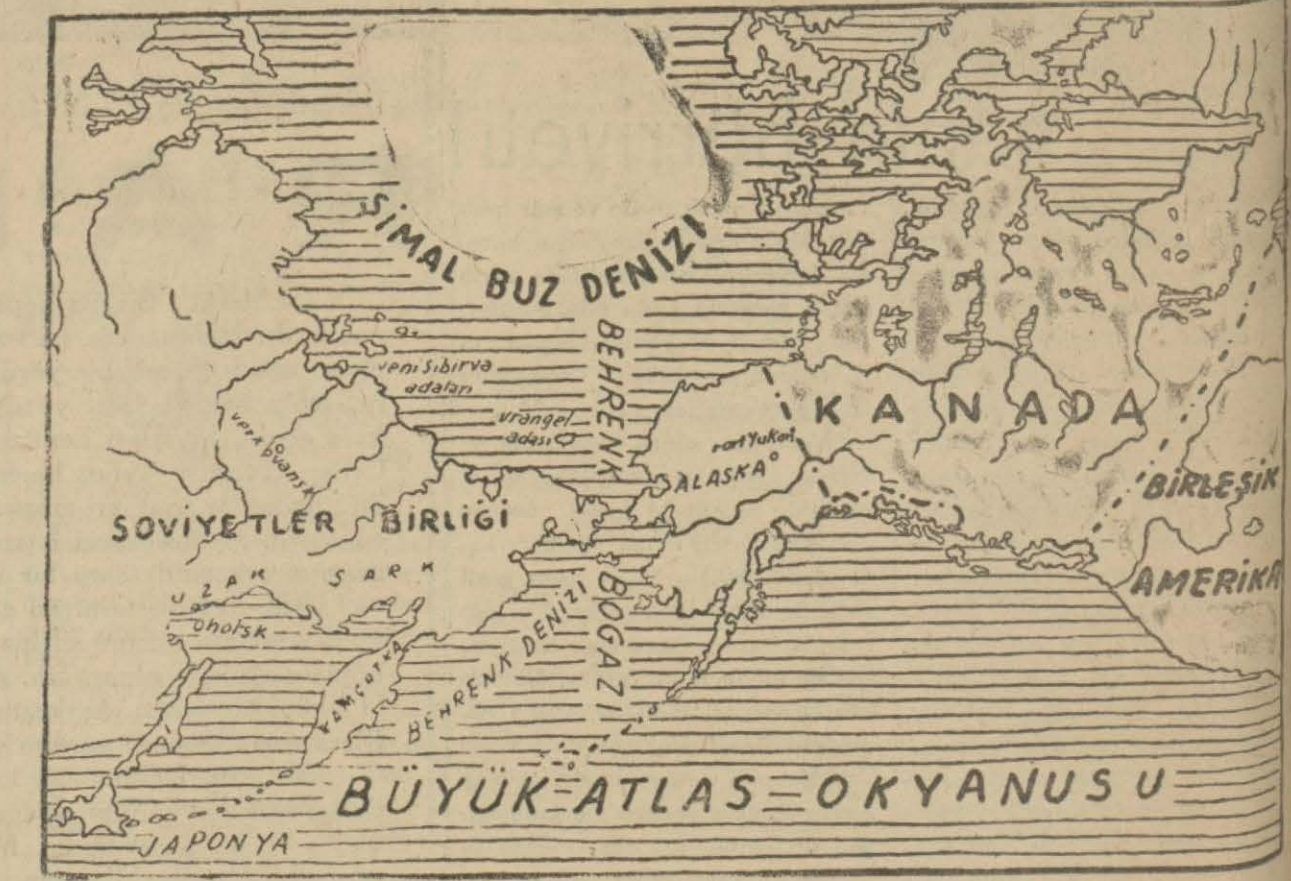
Kaide 2. — Basit bir cümle başlıca iki kısımdan teşekkül eder:

1. Subjekt.

2. Prädikat.

Misaller: Das Wasser rauscht, su şırıldıyor. Der Mutige gewinnt, çalışan kazanır. Der Leidende stöhnt, hasta iner.

Kaide 3. — Prädikat şu şekil-

lanmış olan bu üsler askerlik bakımından daima alâkayı çekmiş ve zaman zaman bunların kâh bir Rus Japon grubu olarak Amerika'ya, kâh Japon ve Rus üslerinin sadece birbirine karşı vaziyet aldığı ileri sürülmüştür ki, siyaset ve harp icaplarına göre bunların birbiriyle müttefik veya muarız vazife görmeleri ihtimalden uzak değildir.

Bununla beraber, Amerika, nihai şimal arazilerinin yakınındaki bu üsleri gerek bir arada, gerek ayrı ayrı ele alarak ehemmiyetlerini takdir etmekten geri kalmamaktadır. Bilhassa bugünkü vaziyet dâhilinde Alaskadan bir Rus Japon, hattâ Alman - Rus Japon taarruzunu uzak görmemektedir.

Buna karşı Amerika ne yapıyor? O da, deniz ve hava üsleri ile mukabele ediyor. Zira, büyük bir kısma henüz insan ayağı basmamış, birçok yerleri buz diyarı olan Alaska başka türlü müdafaaya müsait değildir. Bu "arzullahi vasia", nın müdafaası, birçok nokta-larına sık sık hava ve deniz üsleri kurmakla mümkündür.

Amerika, harp tehlikesini görüp, şimdiye kadar askeri bakımdan çok ilmal edilmiş olan Alaska'yı tahkirne karar verince bu iş için bütçesinden tam 50 milyon dolar ayırdı ki, bu para, o arazinin hakiki kıymetinin altı mislinden fazla bir meblâğdır. Bugün, buz sahalarını birer hava, girintili çıkıntılı ve kayalık sahillerini deniz ve tahtelbahir üssü haline koymak için, haftada 7 gün ve günde yirmi dört saat binlerce kişi çalışıyor. Amerikan askeri erkânından birinin dediği gibi, "kaybedilen günleri para ile satın almayı uğraşıyoruz... Bahriye erkânında bir Amerikanın sözleri ile de "Harp zamanında düşmanın elinden geri alınması müşkül olacak olan Alaska sahilleri şimdiden fethedilmektedir..."

Alaska, Kanadanın garbinde bo-yu ve eni aşağı yukarı birbirine müsavı bir yarım ada teşkil etmektedir ki, Amerikan Birleşik Devletleri arazisine Kanadanın cenubi garbisindeki bir sahil koridoru ile bağlanmaktadır. Alaska Birleşik devletler arazisinin beşe bir kadar bir genişliktedir, fakat, nüfusu son derece azdır. Binlerce kilometre murabbalık arazide hiçbir nüfus yoktur. Şimdiye kadar bu arazinin muhafazasına Amerikan sahil muhafaza teşkilâtından 300 kişi tahsis olunmuş bulun-makta idi.

lerle ifade olunur:

1. Fîl vasıtasile: Der Baum blüht; Ağaç çiçek açıyor.

2. Bir isim veya sıfat vasıtasile - ki bunlara Prädikatsnomen adı verilir. Bu zaman mutlaka yardımcı fiilde cümlede rol alır: die Sonne ist ein Fixstern, güneş sabit bir yıldızdır; die Erde ist rund, Dünya yuvarlaktır; wir waren drei, biz üç kişi idik, die Uhr ist von Gold (= die Uhr ist golden), saat altındandır (altın saat).

(Devamı gelecek derste)

Arazinin boş ve hâli oluşu, bir düşman ihraç hareketi veya parasütçü akını takdirinde kolayca işgal edilmesini mucip olacaktı. Yazın memleketin dahili geniş ve sakin göllerle doludur ki, buraya deniz tayyareleri kolayca inebilirler. Kışın ise bütün bu arazi buz sahası halindedir. Bu da tayyarelerin inmesinde müsait bir zemindir. Hattâ, donmuş tundralar üzerinde dişli hafif tanklar pekâlâ ve süratle ilerleyebilirler. Yerlilerin kasabaları pek seyrek ve birbirinden o kadar uzaktır ki, arazinin bir kısmını düşman kuvvetleri işgal etse, aylar geçer, kimse bunun farkında olmaz.

Böyle bir arazinin müdafaası, yukarıda da işaret ettiğimiz gibi, ancak üsler kurmak, yani kapıları tutmakla kabil olur. Amerikan ordusunun başladığı bugünkü devsa iş de, bütün Alaska sahillerini deniz ve tahtelbahir, dahil arazile-

ri de hava üsleri ile doldurmayı çalışmaktır.

Bir buz diyarında inşaat yapmanın ne kadar zor bir iş olduğunu takdir edebilirsiniz. Üslerin yapılmasına ilk başladığı zamanlarda mühendisler, 30— dereceden aşağı bir sühnet altında çalışmanın imkânı olmadığını söylemişlerdi. Fakat ordu, bu işleri yapılmasının zarurî olduğunda 30 derece soğukta bile çalışmak imkânını buldular.

Amerikanın Alaskada inşaatına başladığı üslerin en büyüğü Anchorage havası üssüdür ki, bu üs içinde tamamlanacaktır ve 13 milyon dolara mal olacaktı. Bundan başka diğer üç üssün daha inşaatına başlanmıştır. Bunlar da bu üs ne sonuna kadar tamamlanacaktır.

Amerika bu üslerinden, Barrow burnundaki üsle şimal kutbundan-

(Devamı 8 incede)

KUÇUK İLANLAR

(Bu sütunda okuyucularımızın gazetemiz yanındaki kuponla birlikte gönderecekleri)

EVLENME TEKLİFLERİ, İŞ ARA-MA, İŞ VERME, ALIM, SATIM gibi ticari mahiyeti haiz olmayan küçük ilâmları parasız neşrolunuz.)

Evlence teklifleri

* Yaş 20, boy 169, kilo 65 yeşil gözlü, kuvvetli saçlı kumral. Üniversite devam eden, akordeon, mandolin ve biraz da keman çalar edebiyatla sporu seven ve 75 lira geliri olan bir genç tip ve tahsil mevzuubahs olmak üzere evlenmek istemektedir. (Z.D. 9) remzine müracaat - 101

* Yaş 19, boy 170, kilo 55, kahve, rengi güzel buğday renkli, narın yapılı, kestane rengi saçlı oldukça güzel ev işlerinden anlayan evine bağlı bir aile kızı; boyuyla mütenasip, sarımsın, 100 lira maaşlı bir devlet memuruyla evlenmek istemektedir. (M.Z.F) remzine müracaat - 102

* Yaş 19, boy 175, kilo 60, karakaklı kara gözlü, kestane rengi dalgalı saçlı, kimsesi olmayan oldukça güzel 80 lira geliri bir genç; boyuyla mütenasip mavi gözlü, sarımsın bir bayanla evlenmek istemektedir. (H.L. 103) remzine müracaat - 103

AÇIK KONUŞMA:

(T.T.) remzine: İlanınızın intigarnı istiyorsanız sarılı adresinizle birlikte yaelden yazıp gönderiniz.

İş ve işçi arayanlar:

* 33 yaşında orta okul mezunu, askerlikle alakası bulunmayan, eski harfleri çok iyi bilen bir genç ticarethanelerde veya hususi müesseselerde kâtiplik işi aramaktadır. Daktilo da bilir. Aza kanaat eder. (B. K.) remzine müracaat.

* 1' yaşında bir ortaokul talebesi bir genç çalışmak istemektedir. Beşiktaş ortabahçe mescit Ali sokak 24 numarada Halit Güi remzine müracaat.

* 14 yaşında orta, 2 yi bitirmiş yazıyıcı kuvvetli bir genç iş aramaktadır (Z.O. 2) remzine müracaat.

* Bir orta okul lî talebesi herhan gi bir mücellihanede iş aramaktadır. (O. Tirebolu 95) remzine müracaat.

* Mali vaziyetinin bozulduğu dolayısıyla 9 uncu sınıfta tahsilini bırakmış bir genç resmî veya hususi müesseselerde bir iş arıyor. Taşraya da gider. (K.A. 25) remzine müracaat.

* İhtimal mevkil yüksek bir aileden, allestünden başka kimsesi bulunmayan her türlü kefalet verebilir. 34 yaşında bir Türk genci iki üç kişilik bir ailenin emlak ve aklarının idaresile

yazı ve hususi kâtiplik işi arıyor (Bay 33) remzine müracaat.

* Orta biri bitirmiş hesabı ve yazı kuvvetli bir genç iş aramaktadır. Kasımpaşa Uzunyol tahtafırım sokak 17 de Nuri Mügeroğlu adresine müracaat.

* Yaş 15, orta son sınıfta bir genç beş ay için bir iş aramaktadır. (D.A. 101) remzine müracaat.

* 20 seneden fazla bir zaman tırube görmüş bir muhasebeci iş aramaktadır. Yarın gün de çalışmaktadır. (Muhasebeci) remzine müracaat.

* 18 yaşında lise son sınıf talebesi tatil içinde çalışabileceği bir iş aramaktadır. Erenköy Hacıhakkı sokak numarada Halit Enacar.

* Bir lise on bir talebesi tatil zamanında çalışmak istemektedir. (O.S.A) remzine müracaat.

* Ankarada bir bakkaliye mağazasında 4 sene tezgâhtarlık yapmış genç şimdi İstanbulda gene böyle bir iş aramaktadır. (M.D. 101) remzine müracaat.

Aldırınız:

Aşağıda rumuzları yazılı olan okuyucularımızın namalarına beşer mektupları idarehanemizden her sabahdan öğleye kadar veya saat 12 den sonra aldırılmaları rica olunur.

(Ay 27) (M. 22) (K.F. 95) (Emek) (S.F. 11) (Nur) (E.Z. 07) (Bulmuş 38) (R.F. 18) (İlkbahar 13) (R.M. 108) (Z. E. 20) (İçli) (H. 12) (Büro) (Kismet) (N.E.) (R.M. C.5) (Seving 47) (E. 35) (Jantın) (R.27) (K.M.K.S.E.) (L. H. per 8) (Eskizaman 2) (92 bay) (S. vimali) (K.E. 321) (Bahçe 7) (Y.S. 01) (N. 22 N.) (Şen) (Düşüncem) (Aca)

ba kismet kim?)

Mektupları gelen okuyucularımızın dikkatine:

Bazı mektup sahiplerinin geçtiği halde hâlâ adlarına mektupları aldırılmaları isimini belirtmemişlerdir. Geleceklerde yeccek vaziyette bulunanlar adresleri yazılı ve pullanmış zarf gönderirlerse yolların.

Bilhassa: (Emekli) (K. F. 95) (M. 22) (N.R) (S.F. 11) (K.M.K.S.E.) (R.M. 108) (R.F. 18) (Bulmuş 38) (Büro) (İçli) (R. 27) (N. 22 N.) (R.M.C. 5) (N.E.) (Eskizaman 2) (92 bay) (S. vimali) (K.E. 321) (Bahçe 7) (Y.S. 01) (N. 22 N.) (Şen) (Düşüncem) (Aca)

remizleri bir gün içinde mektupları aldırılmazlar veya pullanmış zarf göndermezlerse adlarına gelen mektupları atılacaktır.

- 12 -

apte bulundum. Ham-

yeğeninden biri olan Jak dö
Borbon.

ihşanları okuyarak boldı: kl. ~~istatistik~~
zabıtın ricasını is'ar etti: "verdim,,

Rüstem odasına gidip yatmıştı.

(Devamı var)

10

